

REPUBLIKA E KOSOVËS
Komuna Glllogoc

Plani Lokal i Veprimit në Mjedis 2020-2024

Glllogoc, 2019

Plani Lokal i
Veprimit në Mjedis
2020-2024

Përmbajtja

	Fjala e kryetarit të komunës	4
	Komisioni për hartimin e PLVM-së	5
	Indeksi i shkurtesave	6
	Indeksi i tabelave	7
	Indeksi i figurave	7
•	Hyrje	8
•	Baza ligjore për hartimin e PLVM-së	8
•	Qëllimi dhe objektivat e PLVM-së	9
•	Procesi dhe metodologjia për përgatitjen e PLVM-së	9
•	Profili i komunës	11
•	Pozita gjeografike dhe ndarja administrative	11
•	Kushtet klimatike	13
•	Pedologjia dhe gjeologjia	14
•	Infrastruktura	18
•	Shëndeti publik	21
•	Trashëgimia kulturore	21
•	Presionet në mjedis	23
•	Popullsia dhe vendbanimet	23
•	Zhvillimi ekonomik dhe industria	26
•	Sektori minerar	27
•	Transporti	27
•	Bujqësia	28
•	Pylltaria	29
•	Turizmi	30
•	Gjendja e mjedisit	31
•	Resurset ujore	31
•	Ajri dhe zhurma	36
•	Mbeturinat	41
•	Shfrytëzimi i tokës dhe cilësia e dheut	45
•	Natyra dhe biodiversiteti	47
•	Problemet kryesore mjedisore	52
•	Prioritetet mjedisore për periudhën 2020-2024	54
•	Plani i aktiviteteve dhe veprimeve për periudhën 2020-2024	55
•	Plani i monitorimit për zbatimin e PLVM-së	60
•	Referencat dhe burimet e informatave	65

Fjala e Kryetarit të Komunës

Komuna e Glogocit po prezanton Planin Lokal për Veprim në Mjedis (PLVM) i cili është dokument planifikues - strategjik, për të adresuar zgjidhjen e problemeve mjedisore në nivel lokal. Duke u bazuar në këto probleme mjedisore në të cilën janë përcaktuar prioritetet mjedisore për periudhën 5 vjeçare (2020 – 2024). Qëllimi i Planit Lokal për Veprim në Mjedis është që të identifikoj dhe ofrojë zgjidhje për problemet prioritare mjedisore në Komunën e Glogocit, duke synuar në një menaxhim efektiv të tyre, duke i vendosur ato në agjendën e institucioneve përgjegjëse dhe duke marrë në konsideratë në mënyrë të vazhdueshme opinionin e publikut. Objektivat specifike të Planit Lokal për Veprim në Mjedis janë: Të bëjë vlerësimin e gjendjes ekzistuese të mjedisit dhe ndikimeve në mjedis nga sektorët e ndryshëm zhvillimor, të identifikoj dhe përcaktoj problemet kryesore mjedisore në territorin e Komunës së Glogocit, të identifikoj dhe përcaktoj prioritetet kryesore që do të adresohen në kuadër të PLVM-së për periudhën 5 vjeçare, të planifikohen dhe përcaktohen afatet, aktivitetet dhe projektet që do të ndërmerren për zbatim në adresimin e prioritetëve të identifikuar. Vizioni i këtij plani, synon qytetin e Glogocit me një mjedis të pastër, zhvillim ekonomik të qëndrueshëm me prioritet zhvillimin e bujqësisë, si dhe promovim të trashëgimisë kulturore dhe turizmit. Ky vizion është në harmoni edhe me dokumentet tjera të Komunës së Glogocit e veçanërisht me Planin Zhvillimor Komunal 2020 -2028. Janë marrë për bazë edhe kërkesat e Strategjisë së Kosovës për Mjedisin 2013-2022 e zhvilluar nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, në përputhje me Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit, kjo strategji paraqet bazën për hartimin e Planit të Kosovës për Veprim në Mjedis, orientimet strategjike dhe kornizën e veprimeve për mbrojtjen e mjedisit në nivel nacional. Prioritetet kryesore mjedisore për Komunën e Glogocit janë resurset ujore dhe menaxhimi i tyre, mbrojtja e cilësisë së ujërave sipërfaqësore, rritja e cilësisë dhe sasisë së ujit të pijes, mbrojtja nga vërshimet dhe përmbytjet, ruajtja e pyjeve nga prerja pa kriter dhe djegia, plotësimi i bazës rregullative, programore dhe institucionale për menaxhimin e ndotjes së ajrit, përmirësimi i cilësisë së ajrit, reduktimi i zhurmës, mbrojtja e tokës bujqësore me cilësi të lartë nga ndërtimi, erozioni dhe përmirësimi i tokave të degraduara, ulja e kontaminimit të tokës nga burimet direkte dhe jo-direkte, përmirësimi i sistemit për grumbullimin e mbeturinave, eliminimi i deponive ilegale të mbaturinave, rritja e nivelit dhe mundësive për ndarje dhe riciklimin e mbeturinave, rritja e numrit të zonave të mbrojtura dhe promovimi i vlerave të tyre natyrore, parandalimi i veprimeve që e dëmtojnë natyrën, biodiversitetit dhe pyjet si dhe njohja e rëndësisë së biodiversiteti dhe vlerave të tij. Duke hartuar politika efikase për mbrojtjen e natyrës, duke e rritur sipërfaqet e zonave të mbrojtura, duke mbrojtur llojet e rralla bimore e shtazore dhe duke mbrojtur pyjet, ne përmbushim obligimin që gjeneratave pasardhëse t'u japim rastin t'i shijojnë vlerat e rralla natyrore të Komunës së Glogocit. Në emër të qytetarëve të Komunës së Glogocit, falënderoj kontribuesit gjatë hartimit të Planit Lokal për Veprim në Mjedis 2020 – 2024, komisionin komunal për hartimin e PLVM-së, ekipin këshillues të komunitetit dhe ekipin mbështetës teknik duke ju ftuar të gjithëve që këtë dokument strategjik mjedisor ta konceptojmë si një vlerë të përbashkët, e cila do të rrisë cilësinë e jetës për të gjithë.

Përzemërsisht,

Kryetari i Komunës së Glogocit

Ramiz LLADROVCI

Komisioni për hartimin e PLVM-së

Përbërja e komisionit për hartimin e Planit Lokal të Veprimit në Mjedis, është përcaktuar me vendimin Nr.12-353-6549 të datës 31.01.2018.

Komisioni ka këtë përbërje:

- Idriz Hyseni - Kryetar
- Haki Bekolli - Kryesues
- Ariana Sadiku - Anëtar
- Aurora Berisha - Anëtar
- Lumnije Krapë - Anëtar
- Flutura Avdiu - Anëtar
- Rizah Hajdari - Anëtar
- Shaban Dobra - Anëtar
- Afrim Prokshi - Anëtar
- Vehbi Berisha - Anëtar
- Arben Nika - Anëtar
- Mehdi Gjoka - Anëtar
- Astrit Billali - Anëtar
- Endri Gllareva - Anëtar
- Haka Tahiraj - Anëtar

Indeksi i shkurtesave

AMF	Ambulanca të Mjekësisë Familjare
AMMK	Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
APK	Agjencia e Pyjeve të Kosovës
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
BE	Bashkimi Evropian
DBZHR	Drejtoria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
DI	Drejtoria e Inspektoratit
DIL	Drejtoria për Infrastrukturë Lokale
DPUMM	Drejtoria për Planifikim Urban dhe Mbrojtje të Mjedisit
DSHPE	Drejtoria për Shërbime Publike dhe Emergjencë
GIZ	Organizata Gjermane për Shoqëri të Hapur
GZK	Gazeta Zyrtare e Kosovës
IHMK	Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës
IKMN	Instituti të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës
IKSHPK	Instituti Kombëtar i Shëndetit Publik i Kosovës
IMMK	Instituti për Mbrojtjen e Monumenteve të Kosovës
KPSH	Kujdesin Parësorë Shëndetësorë
KRU	Kompania Regjionale e Ujësjellësit
MAPL	Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
MKRS	Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit
MMPH	Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
MSHP	Ministria e Shërbimeve Publike
MZHE	Ministria e Zhvillimit Ekonomik
OBSH	Organizata Botërore e Shëndetësisë
OJQ	Organizata Joqeveritare
PKVM	Plani i Kosovës për Veprim në Mjedis
PLVB	Plani Lokal i Veprimit në Biodiversitet
PLVM	Plani Lokal i Veprimit në Mjedis
PZHK	Plani Zhvillimor Komunal
QKMF	Qendra Kryesore e Mjekësisë Familjare
UNDP	Programi i Kombeve të Bashkuara për Zhvillim
VNM	Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis
VSM	Vlerësimi Strategjik Mjedisor

Indeksi i tabelave

Tabela 1:	Ligjet tjera, qëllimi dhe fushëveprimi i tyre
Tabela 2 :	Trashëgimia kulturore, sipas kategorive kryesore, numrit dhe shtrirjes hapësinore, 2018
Tabela 3 :	Popullsia sipas të dhënave nga regjistrimet dhe vlerësimet
Tabela 4 :	Bizneset e regjistruara
Tabela 5:	Burimet që shfrytëzohen për furnizim me ujë në Glllogoc
Tabela 6:	Kualiteti i ujit të pijshëm në Glllogoc
Tabela 7:	Burimet e shkarkimeve në ujërat sipërfaqësore
Tabela 8:	Karakteristikat e stacionit monitoruese për cilësinë e ajrit në Glllogoc
Tabela 9:	Normat e cilësisë së ajrit sipas Udhëzimit Administrativ Nr.02/2011
Tabela 10:	Cilësia e ajrit në Glllogoc Janar-Dhjetor 2018
Tabela 11:	Burimet e ndotjes së ajrit në Komunën e Glllogocit
Tabela 12:	Kategoritë e mbulushmërisë së sipërfaqes së tokës në Komunën e Glllogocit
Tabela 13:	Llojet e mostrave të dheut të analizuara
Tabela 14:	Mbulimi i territorit komunës me shërbime të grumbullimit të mbeturinave
Tabela 15:	Lista e zonave të mbrojtura në Glllogoc
Tabela 16:	Problemet kryesore mjedisore
Tabela 17:	Prioritetet mjedisore për periudhën 2020-2024
Tabela 18:	Plani i aktiviteteve dhe veprimeve për periudhën 2020-2024 dhe përgjegjësit për implementim
Tabela 19:	Plani i monitorimit për zbatimin e PLVM, indikatorët e suksesit dhe ndikimi i pritshëm

Indeksi i figurave

Figura 1:	Pozita gjeografike e komunës së Glllogocit në Kosovë
Figura 2:	Klimadiagrami i Komunës së Glllogocit bazuar në të dhënat klimatologjike të Komoranit
Figura 3:	Harta pedologjike e territorit të Komunës së Glllogocit
Figura 4:	Harta gjeologjike e territorit të Komunës së Glllogocit
Figura 5:	Harta e rrugëve në komunën e Glllogocit
Figura 6:	Harta e ujësjellësit kanalizimit dhe ujitjes
Figura 7:	Harta e vendbanimeve në bazë të madhësisë
Figura 8:	Harta e pyjeve në komunën e Glllogocit
Figura 9:	Hidrografia e Komunës së Glllogocit
Figura 10:	Vlerat mesatare mujore të PM10&PM2.5 në Stacionin e Glllogocit
Figura 11:	Harta e mbulueshmërisë së sipërfaqes së tokës në Komunën e Glllogocit
Figura 12:	Harta e shtrirjes së guroreve
Figura 13:	Harta e deponive ilegale
Figura 14:	Paraqitja hartografike e zonave të mbrojtura në Komunën e Glllogocit
Figura 15:	Peizazh nga Liqenet e Vasilevës
Figura 16:	Harta e zonës së propozuar për mbrojtje Liqejt e Vasilevës

- **Hyrje**

- **Baza ligjore për hartimin e PLVM-së**

Plani Lokal për Veprim në Mjedis (PLVM) është dokument planifikues - strategjik, për të adresuar zgjidhjen e problemeve mjedisore në nivel lokal. Hartimi dhe miratimi i tij është paraparë me Ligjin për Mjedis (2009/03-L-025). Neni 5, pika 3.2 e këtij ligji, ua përshkruan komunave përgjegjësinë, në bashkëpunim me MMPH, për përgatitjen e planit, për mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillim të qëndrueshëm brenda territorit të tyre. Kurse, pika 3.5 udhëzon: “planin për mbrojtje të mjedisit dhe zhvillim të qëndrueshëm brenda territorit të komunës, e aprovon Kuvendi komunal përkatës”.

Ndërkaq, në mënyrë më specifike, Neni 24 flet për “Planet e Veprimit Lokal në Mjedis dhe Programet Mjedisore” ku pika 1. Specifikon “Komunat miratojnë planet e veprimit lokal në mjedis ose programe mjedisore për mbrojtjen e mjedisit, në përputhje me Planin e Kosovës për Veprim në Mjedis sipas interesave specifike të saj”.

Gjatë hartimit të këtij Plani janë marrë për bazë edhe kërkesat e Strategjisë së Kosovës për Mjedisin 2013-2022. E zhvilluar nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, në përputhje me Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit, kjo strategji paraqet bazën për hartimin e Planit të Kosovës për Veprim në Mjedis, orientimet strategjike dhe kornizën e veprimeve për mbrojtjen e mjedisit në nivel nacional.

Gjithashtu janë marrë në konsideratë edhe ligjet e fushës së mjedisit që prekin interesat në nivelin lokal. Një përshkrim i këtyre ligjeve është prezantuar në tabelën vijuese.

Tabela 1: Ligjet tjera, qëllimi dhe fushëveprimi i tyre

Ligji	Qëllimi dhe fushëveprimi
Ligji nr.04/L-147 për ujërat e Kosovës	Me këtë ligj rregullohen çështjet që kanë të bëjnë me menaxhimin, planifikimin, mbrojtjen dhe përgjegjësitë institucionale në lidhje me ujërat dhe burimet ujore.
Ligji nr. 03/L-233 mbi mbrojtjen e natyrës	Me këtë ligj përcaktohet sistemi i mbrojtjes dhe ruajtjes së përgjithshme të natyrës (e tërë laramanisë biologjike dhe peisazhore) dhe vlerave të saj.
Ligji nr. 03/L-160 për mbrojtjen e ajrit nga ndotja	Ky ligj ka për qëllim të rregulloj dhe garantoj të drejtën e qytetarëve për të jetuar në një mjedis me ajër të pastër, duke mbrojtur shëndetin e njeriut, faunën, florën dhe vlerat natyrore e kulturore të mjedisit
Ligji nr. 02 / L-102 për mbrojtjen nga zhurma	Qëllimi i këtij ligji është shmangia, parandalimi ose zvogëlimi në baza prioritare të ndikimeve të dëmshme, duke përfshirë edhe bezdisjen si rezultat i ekspozimit ndaj zhurmës..
Ligji nr.03/L-153 për pyjet e Kosovës	Ky ligj i definon pyjet e Kosovës si resurse kombëtare, andaj ka për qëllim që ato të udhëhiqen në atë mënyrë që të ofrojnë rendimente me vlerë dhe në të njëjtën kohë të ruhet biodiversiteti për të mirën e gjeneratave të tashme dhe të ardhshme.

- **Qëllimi dhe objektivat e PLVM-së**

Qëllimi i përgjithshëm i Planit Lokal për Veprim në Mjedis për komunën e Glogocit është që të identifikoj dhe ofrojë zgjidhje për problemet prioritare mjedisore, duke synuar një menaxhim efektiv të tyre, duke i vendosur ato në agjendën e institucioneve përgjegjëse.

Objektivat specifike të planit janë:

- Të bëjë vlerësimin e gjendjes ekzistuese të mjedisit dhe ndikimeve në mjedis nga sektoret e ndryshëm zhvillimor;
- Të identifikoj dhe përcaktoj problemet kryesore mjedisore në territorin e komunës së Glogocit;
- Të identifikoj dhe përcaktoj prioritetet kryesore që do të adresohen në kuadër të PLVM-së për periudhën 5 vjeçare;
- Të planifikohen dhe përcaktohen afatet, aktivitetet dhe projektet që do të ndërmerren për adresimin e prioriteteve të identifikuara.

- **Procesi dhe metodologjia e hartimit të PLVM-së**

Në kuadër të aktiviteteve për hartimin e këtij plani, Kuvendi Komunal i Glogocit, me datë 31.01.2018, ka miratuar vendim për caktimin e komisionit për hartimin e PLVM, me qëllim që të koordinojë aktivitetet për hartimin dhe miratimin e tij.

Në maj të vitit 2019 Drejtoria për Planifikim Urban dhe Mbrojtje të Mjedisit e Komunës së Glogocit, ka hartuar termat e references për hartimin e PLVM. Në Qershor të vitit 2019 është zgjedhur kompania për hartimin e planit.

Metodologjia e hartimit të planit dhe përcaktimit të prioriteteve të tij është orientuar duke u bazuar në:

- **Identifikimin e presioneve kryesore** në mjedisin e komunës së Glogocit, që vijnë nga sektorët e ndryshëm zhvillimorë bazuar në të dhënat ekzistuese dhe trendet e tyre.
- **Analizën e gjendjes ekzistuese** të mjedisit në Komunën e Glogocit ku është bërë prezantimi i gjendjes aktuale mjedisore bazuar në të dhënat në dispozicion. Në kuadër të analizës së gjendjes është prezantuar gjendja e sektorëve zhvillimorë të komunës dhe gjendja e mjedisit në komunë. Kjo analizë shërben për të pasur një ide më të qartë të problemeve mjedisore që ka komuna.

- **Identifikimi i problemeve kryesore mjedisore** të cilat do të trajtohen për zgjidhje në kuadër të PLVM duke marrë për bazë kapacitetet financiare dhe zhvillimore të komunës dhe mundësitë e zgjidhjes së tyre.
- Duke u bazuar në këto probleme mjedisore janë **përcaktuar prioritetet mjedisore për periudhën 5 vjeçare** dhe janë grupuar ato sipas tematikave përkatëse mjedisore.
- Bazuar në prioritetet kryesore mjedisore është propozuar edhe **plani i veprimeve për përmbushjen e këtyre prioritetëve**, që do ti shërbejnë komunës për të hartuar projektet konkrete të mbështetura nga buxheti i komunës apo nga sigurimi i fondeve nga donatorët.
- Për të siguruar një implementim më efikas të PLVM është propozuar **Plani i monitoimit për zbatimin** e tij, ku janë përcaktuar edhe treguesit përkatës të monitoimit sipas prioritetëve.

- **Profili i Komunës**
- **Pozita gjeografike dhe ndarja administrative**

Territori i komunës së Glogocit, shtrihet në pjesën e Kosovës qendrore, në luginën e Drenicës, 32 km nga Prishtina. Territori i saj, shtrihet në mes të Rrafshit të Kosovës dhe atij të Dukagjinit dhe është një urë lidhëse në mes të këtyre dy rajoneve.

Komuna e Glogocit ka një sipërfaqe prej 275,63 km² me një lartësi mbidetare prej: 575 m, pika më e ulët, dhe 1072 m, pika më e lartë. Pjerrësia e terrenit është 10 – 35 %. Gjerësia gjeografike ku shtrihet komuna është 42° 32", gjatësia gjeografike është 20° 64".

Territori i komunës së Glogocit nuk është uniform; në përgjithësi është i përbërë nga zona të rrafshëta, kodrinore dhe malore. Në pjesën qendrore shtrihet lugina e Drenicës, në lindje të së cilës shtrihen Çiçavica, Goleshi dhe Blinaja, ndërsa në perëndim Caraleva, Drenica dhe Kosmaçi. Sipërfaqen e tokës pjellore të Luginës së Drenicës e mbulon sistemi i ujitjes "Ibër".

E veçanta tjetër e kësaj treve është miniera dhe shkëmborja e "Feronikelit", si dhe disa gurore. Nëpër këtë komunë kalojnë lumi Drenica dhe Vërbicë, uji i të cilave shfrytëzohet për nevojat e ujitjes së tokave bujqësore.

Kjo komunë, në pikëpamje të ndërlidhjes tokësore lidhet me pjesët tjera të Kosovës më anë të hekurudhës Fushë Kosovë-Pejë dhe rrugës magjistrale Prishtinë – Bushat (Komoran)-Pejë, dhe rrugët ndër komunale Shalë- Lipjan dhe Bushat-Glogoc-Skenderaj.

Komuna e Glogocit funksionon në bazë të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale (Ligji Nr. 03/L-040), Statutit të saj dhe akteve të tjera nënligjore.

Komunat kanë kompetenca të plota dhe ekskluzive, për sa i përket interesit lokal, duke i respektuar standardet e përcaktuara në legjislacionin e zbatueshëm. Kuvendi i Komunës së Glogocit është organi më i lartë në komunë, dhe zgjidhet në mënyrë të drejtpërdrejtë nga qytetarët në pajtim me Ligjin mbi Zgjedhjet Lokale. Kuvendi i Komunës ka 31 anëtarë.

Komuna ka një institucion parashkollor, 30 shkolla fillore dhe dy shkolla të mesme dhe 52 institucione, përfshirë administratën komunale, stacionin policor, gjykatën, qendrën shëndetësore, shtatë qendra të shëndetësisë familjare, pesë klinika, PTK (Posta dhe Telekom i Kosovës), çerdhet e fëmijëve, qendrën e shërbimeve sociale, QRA-në (Qendra e Regjistrimit të Automjeteve), kompaninë e furnizimit me energji elektrike (KEDS-in) dhe Kryqin e Kuq.

Pozita gjeografike e komunës së Glogocit në Kosovë

Legjenda

- Kufiri komunal - GLOGOC
- Komunat e Kosovës

KOMUNA E GLOGOCIT

Drejtoria e Planifikimit Urban dhe
Mbrotjtje të Mjedisit

PLANI LOKAL I VEPRIMIT NË MJEDIS

POZITA GJEOGRAFIKE E KOMUNËS SË GLOGOCIT NË KOSOVË

Figura 1: Pozita gjeografike e komunës së Glogocit në Kosovë

- Kushtet klimatike**

Komuna e Glogocit ka kryesisht klimë të mesme kontinentale me ndikim të klimës së ndryshueshme mesdhetare, ngaqë gjendet ndërmjet dy baseneve më të mëdha të Kosovës dhe ndahet prej tyre me male, lartësia e të cilave arrin mbi 1000m. Në anën lindore të Drenicës gjendet fusha e Kosovës ku mbizotëron klima kontinentale, ndërsa në anën perëndimore gjendet fushëgropa e Dukagjinit, ku mbizotëron klima e mesme kontinentale me ndikim të klimës mesdhetare. Kështu, në këtë territor dimrat janë të shkurtër dhe relativisht të ftohtë. Reshjet në formë bore janë dukuri normale gjatë dimrit. Gjatë kohës kur fryn era veriore, në këtë rajon sjell kryesisht kohë të kthjellët të shoqëruar me acar, ndërsa kur fryn era jugore sjell mot të butë dhe shkrin borën. Vera në këtë rajon është e nxehtë dhe relativisht e thatë. Pranvera dhe vjeshta kryesisht dallohen si sezone kalimtare. Temperatura mesatare vjetore është 10.6 °C, kurse shuma e temperaturave vjetore është 3.869 °C. Muaji më i ftohtë është janari me 0.8°C, kurse muaji më i ngrohtë është korriku me 20.6°C. Sasia mesatare e të reshurave është afër 670 mm, kurse në sezonin e vegjetacionit (prej muajit të IV-IX) afër 330 mm. Lartësia mbidetare është prej 500-650m. Rreth 46% e sipërfaqes së territorit të komunës së Glogocit gjendet në lartësinë mbidetare rreth 650m, lartësi kjo që është njëra ndër më të përshtatshmet për zhvillimin e prodhimit bujqësor.

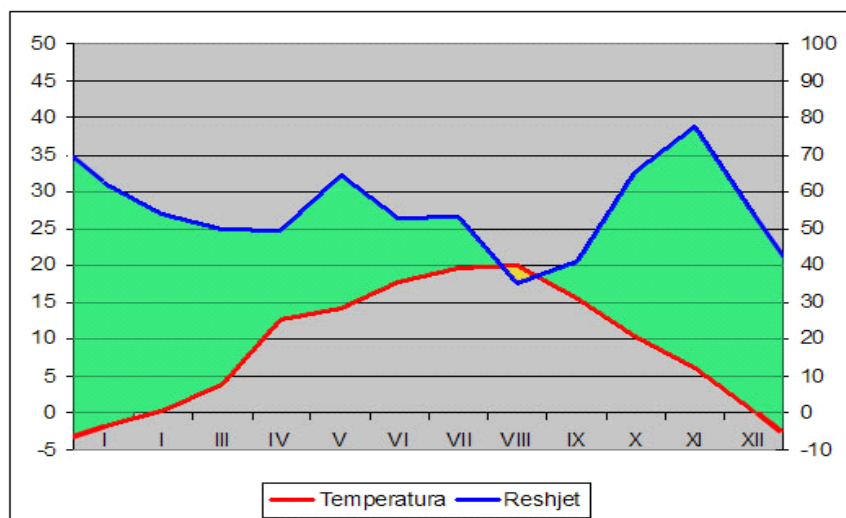

Figura 2: Klimadiagrami i Komunës së Glogocit bazuar në të dhënat klimatologjike të Komoranit

Nga ky klimadiagram shihet se reshjet më të pakta janë gjatë muajve të verës, sidomos në muajin gusht, ku po ashtu janë temperaturat më të larta. Reshje më të larta ka në muajin nëntor dhe janar. Ndërsa temperaturat më të ulëta janë në muajin dhjetor dhe janar. Komuna e Glogocit ka potenciale për shfrytëzimin e disa prej resurseve klimatike e sidomos të erës, meqë në territorin e saj shtrihen disa hapësira të larta malore si Malet e Drenicës, Kosmaqi, Çiçavica, Goleshi etj. Që karakterizohen me potencial të erës. Zonat e tilla në të ardhmen mund të shfrytëzohen për prodhim të energjisë nga era.

- **Pedologjia dhe gjeologjia**

Përbërja pedologjike e mbulesës së shkriфт tokësore është rezultat i bashkëveprimit të ndërsjellë të substratit gjeologjik, kushteve klimatike, ujërave sipërfaqësore e nëntokësore dhe botës organike. Faktorët kryesorë pedogjenetik të cilët ndikojnë në formimin e tokave janë: shkëmbinjtë bazë ose substrati gjeologjik, bota bimë dhe shtazore, klima, relievi etj. Ndryshimet horizontale dhe në lartësi të substratit pedogjen, kushteve klimatike dhe bimësisë, kanë kushtëzuar krijimin e tipeve dhe varieteteve të ndryshme të tokave në territorin e komunës së Glllogocit. Tokat në këtë komunë janë mjaft heterogjene nga aspekti i krijimit, vetive fiziko-kimike, përkatësisë tipologjike, pjellorisë potenciale, problemeve melioruese etj.

Tokat në territorin e Komunës së Glllogocit sipas përbërjes pedologjike janë të përfaqësuara nga: tokat e murrme në shtresa kompakte, tokat e mesme të kuqërremtë, tokat e kuqe, tokat smonicë, tokat rendezinë, tokat ranker, tokat pseudogleje, tokat e livadheve, tokat diluviale dhe tokat aluviale etj.

Tokë e murrme në shtresat kompakt dhe tokë e mesme e kuqërremtë – këto toka krijohen mbi substrate acidike, të varfra me baza, mbi shkëmbinjtë kompaktë dhe sedimente të shkapërderdhura. Karakterizohen me diferencim të dobët të profilin, ndërsa përmbajnë pak argjilë, prandaj edhe janë të lehta për punim. Shtrihen kryesisht në pjesën qendrore të Komunës së Glllogocit. **Toka e mesme e kuqërremtë** gjendet në shumë pjesë të territorit të Komunës pellgut si atë perëndimore, qendrore dhe lindore. **Tokat e kuqe** kanë një përhapje të vogël në komunën e Glllogocit dhe shtrihen në Gradicë. **Toka smonicë** shtrihen kryesisht në pjesën qendrore të Komunës së Glllogocit. **Tokat rendzina** në komunën e Glllogocit gjenden kryesisht në Sankoc, Zabel i Epërm, Komoran, Fushticë e Epërme, Fushticë e Ulët, Tërstenik, Verboc, Shtuticë dhe Gradicë, Krasmirov. **Toka rankeri** – këto toka llogariten si toka malore, po mund të ndodhë që të paraqiten edhe në terrenet e rrafshëta. Shfrytëzohen për livadhe dhe kullota e më pak për kultivimin e drithërave. Shtrihen kryesisht në Kishnarekë, Komoran dhe Zabel i Ulët. **Toka pseudogleje** – janë të formuara si rezultat i lagës së tepërt të horizontit sipërfaqësor nga ujërat stagnuese. Përhapjen më të madhe në Glllogoc e kanë në Llapushnik, Dobroshevc, Grabovc, Godanc e Çikatovë. **Tokat e livadheve** shtrihen në Fushticë të Poshtme, Komoran, Zabel i Ulët dhe Korroticë e Ulët. Tokat e këtilla janë kryesisht livadhe. **Tokat deluviale** shtrihen në Negroc, Llapushnik, Krajkovë, Sankovc, Fushticë e Epërme, dhe Dobroshevc. **Tokat aluviale** kryesisht përgjatë dy anëve të lumenjve Drenica dhe Verboc dhe më së shumti shfrytëzohen për kultivimin e kulturave bujqësore si gruri dhe misri, por dhe perimet.

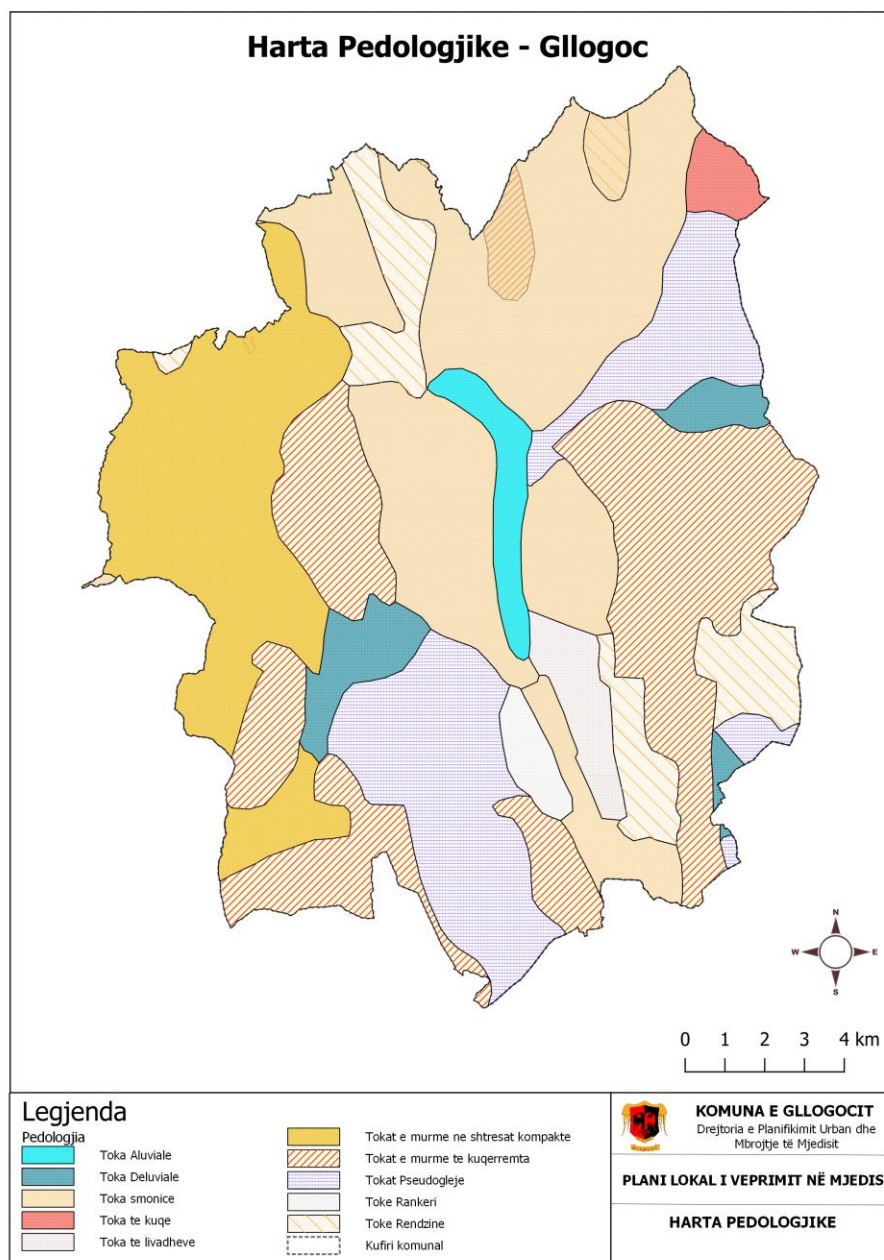

Figura 3: Harta pedologjike e territorit te Komunës së Glllogocit

Ndërtimi gjeologjik i komunës së Glllogocit i takon Fushëgropës së Kosovës, e cila është krijuar gjatë rrudhosjes së oligomiocenit. Territori i komunës së Glllogocit karakterizohet me një ndërtim të ndërlikuar gjeologjik që shfaqet me prezencën e shkëmbinjve me përbërje e moshë gjeologjike të ndryshme.

Territori i komunës është i ndërtuar prej sendimenteve Neogjenë, ndërsa anët e rrafshnaltës, në territorin e maleve të ulëta janë të rrethuara prej pjesëve të forta të shkëmbinjve të Paleozoikut, të vjetërsisë Jurasike

dhe të shkumësit. Pjesa e ulët e rrafshnaltës është e përbërë prej tokave të punës, e rrallë prej livadheve dhe kullosave. Pjesët malore kanë kryesisht sendimente me përbërje acidike.

Formacionet e paleozoikut shtrihen në pjesën jugperëndimore, gjegjësisht në Malin përfaqësohen nga rreshpet kristalore të paleozoikut, ndërsa në pjesët e tjera të pellgut përfaqësohen nga mermeri, graniti, gabro etj. **Formacionet e triasikut** shtrihen në veri të malit Golesh dhe përfaqësohen nga shiste argjilore, ranorë të metamorfozuar, ranorë kuarcorë dhe konglomerate. Në pjesën e malin të Çyçavicës, përfaqësohen nga argjila, filitet, kuarciti. Në Çikatovë dhe Vasilevë përfaqësohen nga gëlqerorë të mermerizuar, gëlqerorë brekqorë, gëlqerorë bituminozë etj. **Formacionet e jurasikut** kanë një shtrirje në formë brezi në drejtimin veri-jug dhe gjenden kryesisht në malin Drenica.

Formacionet e kretakut në pellgun e Drenicës përfshijnë kretakun e sipërm turonian që përfaqësohet nga masivi i gëlqerorëve ranorë dhe gëlqerorëve rudistë dhe shtrihen kryesisht në pjesën veriore të Çikatovës, Verbocit etj. Këta gëlqerorë kanë ngjyrë të murrme të shndritur, të verdhë, të murrme me kristalizim të lartë. Po ashtu, kemi kretakun e sipërm senonian që shtrihet në zonën e Kosmaçit.

Sedimentet pliocenike të neogjenit shtrihen përgjatë luginës së Drenicës ku rëra he argjila ka pjesëmarrje më të madhe. **Sedimentet e kuaternarit** shtrihen kryesisht përgjatë lumit Drenica dhe lumit Verboc. Paraqiten në formë të depozitimeve të tarracave lumore deluvione dhe aluvione. Këto depozitime janë rezultat i shpëlarjes sipërfaqësore të materialit shkëmbor të alteruar.

Shkëmbinjtë ultrabazikë përfaqësohen nga serpentinitet dhe paraqiten në malin Golesh dhe në pjesë të ndryshme të pellgut si, në malin Drenica, Malin Kosmaç, Gllanasellë, Gradicë etj. **Shkëmbinjtë bazikë** janë gabrot (më të rrallë), dhe paraqiten në pjesën jugore dhe lindore të pellgut Drenica.

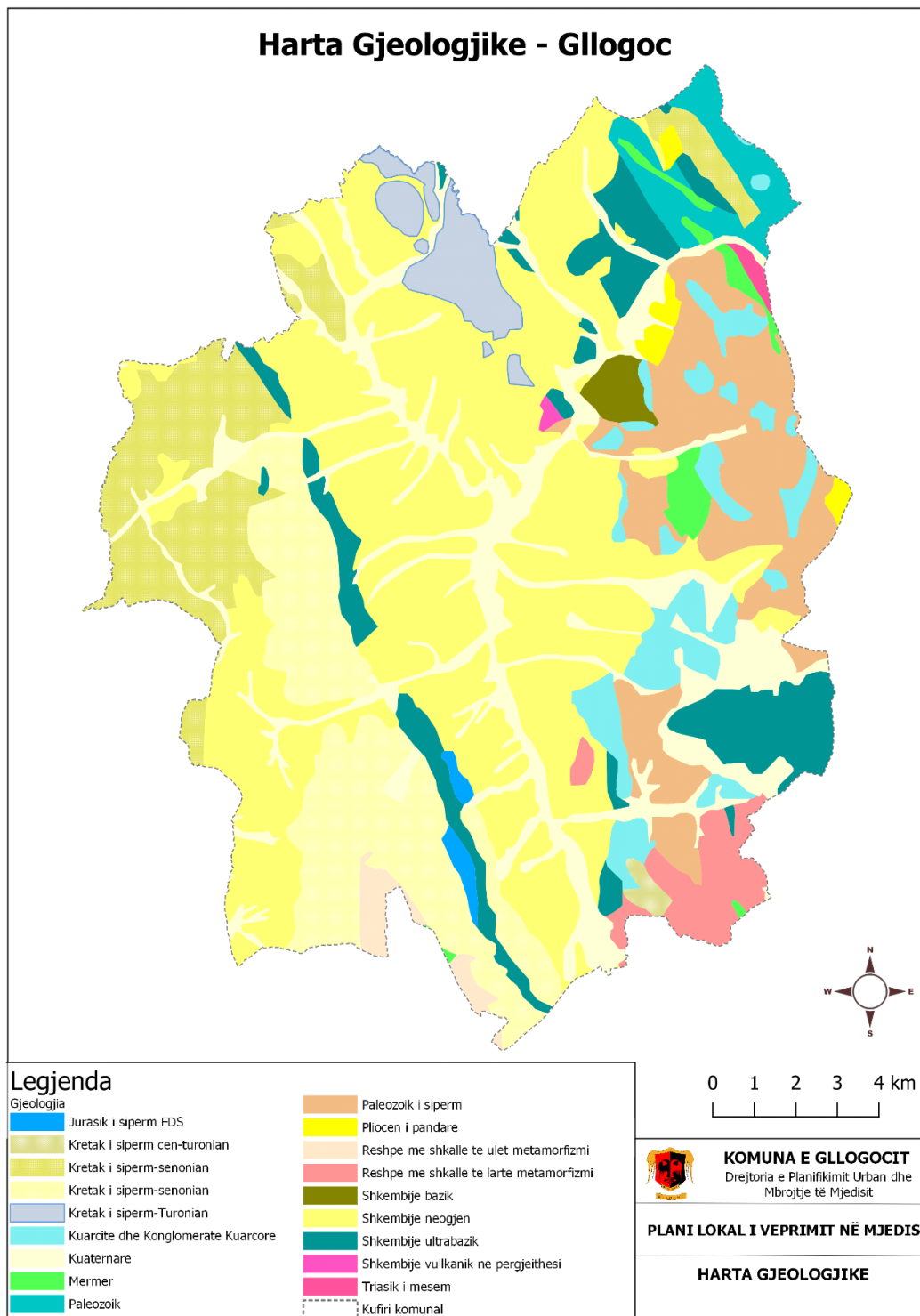

Figura 4: Harta gjeologjike e territorit të Komunës së Glllogocit

- **Infrastruktura**

Sipas regjistrimit të rrugëve në nivel komunal, gjatësia e përgjithshme e rrjetit rrugor është 570.20km, prej të cilave 512.5km janë rrugë lokale, 35.4km janë rrugë rajonale, 19.53km janë rrugë nacionale, si dhe 2.78km janë autoudhë. (Shënim: Gjatësia tek rrugët me 4 korsi është llogaritur vetëm me një anë të rrugës).

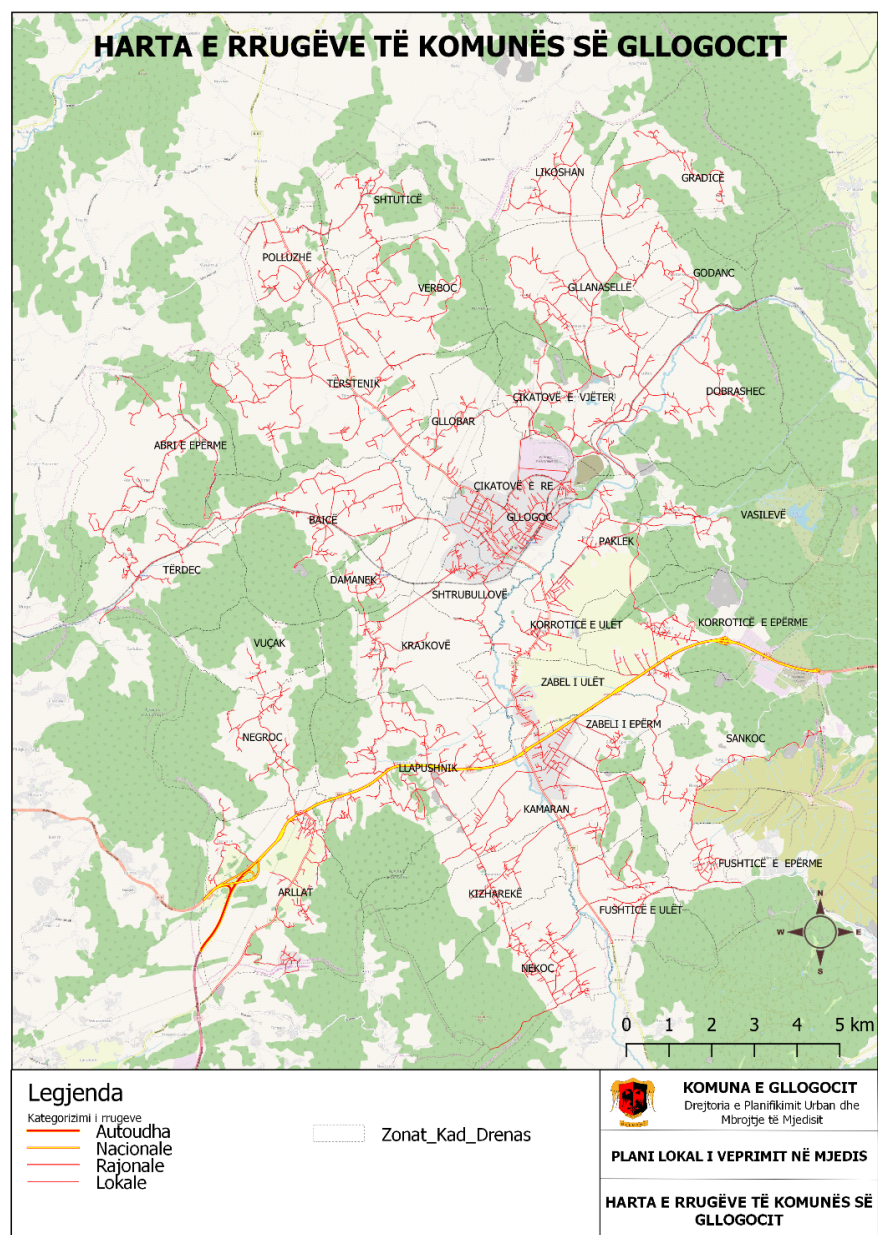

Figura 5: Harta e rrugëve në komunën e Gllogocit

Vendbanimet me ujësjellës janë gjithsej 12 dhe ato janë: Glogoc, Shtrubullovë, Gllabar, Tërstenik, Çikatovë e Vjetër, Poklek, Korroticë e Ulët, Komoran, Krajkovë, Çikatovë e Re, Zabel i Epërm dhe Zabel i Ulët. Pjeserishte kane ujësjellës 3 vendbanime: Gllanasellë, Dobroshec dhe Llapushnik. Si dhe plotesishte pa ujësjellës janë 20 vendbanime: Abri e Epërme, Arllat, Baicë, Domanek, Fushticë e Epërme, Fushticë e Ulët, Godanc, Gradicë, Kishnarekë, Korroticë e Epërme, Likoshan, Negroc, Nekoc, Polluzhë, Sankoc, Shtuticë, Tërdec, Vasilevë, Vërboc dhe Vuçak.

Për nga numri i banorëve ne këto vendbanime, rezulton qe rrjeti i ujësjellës shpërndahet dhe i shërben 26,116 banore (apo 44.6%), pjesërisht kane qasje 6,481 banore (apo 11.1%), ndërsa plotësisht pa kanalizim janë 25,934 banore (apo 44.3%).

Sistemi i kanalizimit është i tipit të ndarë. Si në çdo vend në Kosovë edhe në komunën e Glogocit rol dominues në shpërndarjen e rrjetit të kanalizimit, ka luajtur konfiguracioni i terrenit. Rrjeti është i shpërndarë nëpër pika të caktuara të lagjeve dhe fshatrave. Megjithatë, shumë familje nuk janë kyçur në kanalizim, shkak i koston që ka ardhur nga distanca e madhe mes shtëpive, pra nga shpërndarja e shtëpive pa ndonjë rregullim adekuat te planifikuar. Vendbanimet Gllanasellë, Gllabar, Tërsteniku, Verboci, Gradica, Likoshani dhe Shtutica nuk kanë rrjet të kanalizimit.

Rrjeti i kanalizimit atmosferik është ndërtuar pas atij të ujërave të zeza. Ky sistem ka qënë i organizuar në drejtim të rrjetit hidrografik që gjendet në Komunën e Glogocit. Rrjeti i kanalizimit atmosferik është i orientuar në drejtim të Lumit Drenica dhe përroskave tjera siç është ajo e Vërbovcit. Gypat janë me dimensione te ndryshme dhe nga materialet e ndryshme si Beton, Azbest, PVC etj.

Komuna e Glogocit ka 5,620 ha tokë bujqësore që ujiten nga sistemi i ujitjes Ibër-Lepenc. Gjatësia e tubacioneve nëntokësore të sistemit të ujitjes është 192 km. Gjendja fizike e rrjetit nëntokësorë është e mirë, në rreth 4000 ha, rrjeti i tubacioneve është i rehabilituar, pjesa tjetër prej 1,620 ha, pritet të rehabilitohet në të ardhmen. Në këtë pjesë të sistemit të ujitjes gjegjësisht në komunën e Glogocit nuk ka liqene akumuluese as penda. Ujitja bëhet përmes kanaleve të hapura (sifona dhe kalesa) që ka gjithsejtë 17.2 km. Ka 4 stacione pompake 4 (katër), në Gllabar (Krashticë), Korroticë, Gjurashin, Fushticë, dhe një objekt ndarës në Vasilevë.

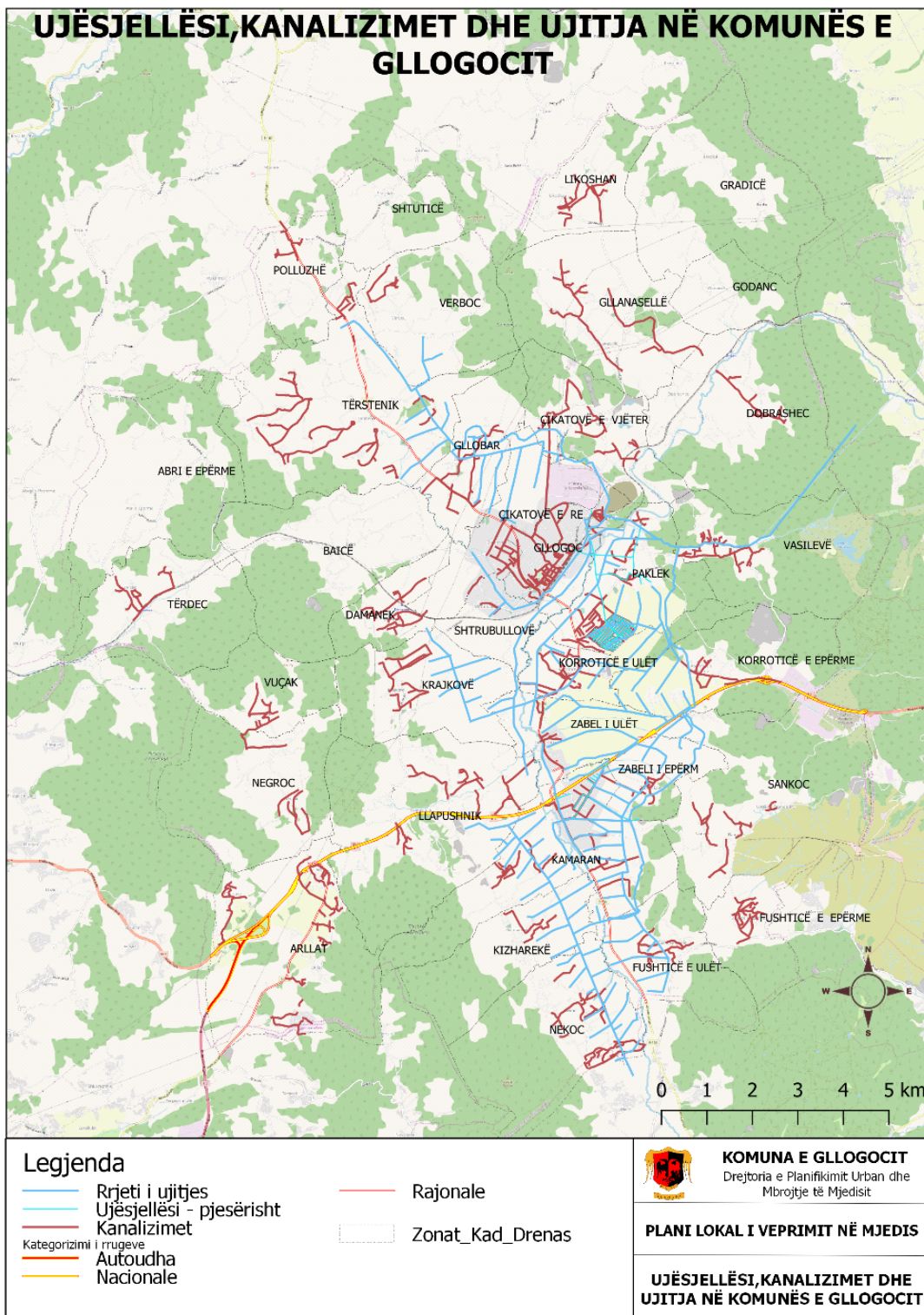

Figura 6: Harta e ujësjiellësit kanalizimit dhe ujitjes

- **Shëndeti Publik**

Komuna e Glllogocit sa i përket shëndetësisë ofron kujdesin parësor për gjithë territorin e komunës dhe në total janë: 1 Qendër Kryesore e Mjekësisë Familjare (QKFM); 5 Qendra të Mjekësisë Familjare (QMF), dhe 7 Ambulanca të Mjekësisë familjare (AMF).

Shtrirja hapësinore është e mirë dhe mbulueshmëria e tyre përkon me normat dhe standardet në fuqi. Zakonisht objektet gjenden në afërsi të shkollave. Një pjesë e objekteve kanë nevojë për rinovim apo rindërtim (Baicë dhe Abri e Epërme). Në disa objekte nuk ekziston infrastruktura e përshtatshme për qasje nga personat me nevoja të veçanta (Arllat) ndërsa në disa tjera ka mungesë të parkingjeve (Tërdevc).

Edhe pse infrastruktura e shërbimi parësor shëndetësor është i shtrirë në gjithë territorin e komunës, QKMF në Glllogoc është e mbi ngarkuar me pacientë. Kjo për shkakun që shërbimi nga mjeku në QMF dhe AMF ofrohet vetëm një herë në javë.

Në Kujdesin Parësorë Shëndetësorë (KPSH) në Glllogoc, numri i mjekëve është 39 plus 5 mjek në marrëveshje me Caritas Kosova për kohë të caktuar (3 vite), 119 infermier dhe 3 stomatolog.

Sipas Udhëzimit Administrative duhet të jetë një stomatolog në 6000 banorë. Kujdesi shëndetësor dytësor ofrohet në komunën e Prishtinës.

- **Trashëgimia Kulturore**

Mbrojtja e monumenteve historike dhe kulturore është një nga elementet e rëndësishme të një shoqërie. Identifikimi, dokumentimi, shqyrtimi, arkivimi dhe kujdesin për mbrojtjen e monumenteve historike në Kosovë është përgjegjësi e Institutit për Mbrojtjen e Monumenteve të Kosovës (IMMK) mirëpo edhe komuna mundë të ndihmojë në realizimin me të mirë të kësaj përgjegjësie.

Komuna e Glllogocit ka disa monumente të vjetra, ndërtesa religjioze si xhami e kisha, shtëpitë të ndërtuara në mënyrë tradicionale si dhe objekte të tjera të vjetra si ura të cilat duhet të ruhen dhe konservohen për shkak të vlerat të tyre kulturore.

Tabela 2 : Trashëgimia kulturore, sipas kategorive kryesore, numrit dhe shtrirjes hapësinore, 2018

Kategoritë	Numri	Sipërfaqja (ha)
Trashëgimia arkitekturale	11	0.40.24
Trashëgimia arkeologjike	7	32.33.44
Peizazhet kulturore	0	0
Zonat e veçanta të mbrojtura	0	0
Gjithsej	18	32.56.44

Nga të gjitha kategoritë e trashëgimisë kulturore në Komunën e Glllogocit trashëgimia arkeologjike përfshin 7 asetë ndërsa ajo arkitekturale përfshin 11 objekte. Duke u bazuar në informata nga Komuna e Glllogocit, prej 11 objekteve të trashëgimisë kulturore që përfshin lista e përkohshme, 1 prej tyre është në gjendje të mirë, 1 në proces të ndërtimit, 3 në gjendje mesatare, 5 të dëmtuar dhe 1 fare nuk ekziston.

Gjetjet arkeologjike dëshmojnë që komuna e Glllogocit është një vend i vjetër. Këtë më së miri dëshmon prania e gjurmëve në fshatin Vuçak ku hasen rrënojat e mureve që përcjellin konfiguracionin e kodrës dhe formojnë Gradinën e Madhe (Gjymtët i Madh) dhe Gradinën e vogël (Gjymtët i Vogël). Duke u mbështetur në materialin arkeologjik që është gjetur këtu, janë dëshmuar gjurmë që nga parahistoria e deri tek mesjeta. Kalaja ishte tipike për kohën e antikitetit të vonë dhe shërbente si sistem mbrojtës për popullatën vendase.

Glllogoci edhe pse komunë jo shumë e madhe megjithatë përfshin asetë të trashëgimisë kulturore-historike, materiale dhe shpirtërore të cilat veçohen për nga vlera, cilësitë dhe karakteristikat. Trashëgimia që posedon Glllogoci e sidomos ndërtesat e banimit shfaqin vërtetësinë e identitetit të shoqërisë dhe konsiderohet që mund të kontribuojnë në zhvillimet të ardhshme. Këto asetë mund të jenë pika të pushimit që ofrojnë ushqim tradicional dhe të plotësojnë agjendat turistike regjionale apo më gjerë.

Në mesin e këtyre aseteve mund të veçohen: *Kulla e Bibish Morinës* - pronë e z.lbish Morinës, gjendet në fshatin Çikatovë në komunën e Glllogocit dhe është ndërtuar nga fundi i shek. XIX. Shtëpia e banimit – Smajl Haxhiu, është ndërtuar në fillim në shek. XIX. *Kompleksi i Banimit i Familjes Dervisholli* gjendet në fshatin Gradicë të komunës së Glllogocit, i ndërtuar në shek. XVIII-XIX. *Mulliri i Gani Sylës*, në Kishnarekë gjendet në mes të fshatit Kshnarekë dhe i përket shekullit XIX. *Mulliri i Gani Sylës* – ana Veri – Lindore Shek. XIX Kishnarekë, Glllogoc. *Stacioni i Trenit* në fshatin Dobroshec – gjendet në rrugën hekurudhore Prishtinë – Fushë-Kosovë – Pejë në fshatin Dobroshec.

Gjatë zbatimit të planeve hapësinore dhe rregulluese shpesh ndodhë që objektet e trashëgimisë kulturore të dëmtohen ose të shkatërrohen tërësisht, prandaj PZHK duhet të marrë parasysh këtë aspekt në kuadër të procesit të planifikimit.

- **Presionet në mjedis**

- **Popullsia dhe vendbanimet**

Zhvillimi i popullsisë është një fushë mjaft me rëndësi për planifikime dhe zhvillime të ardhshme. Të gjitha zhvillimet në hapësirë bëhen në interes të vetë popullatës. Prandaj, analiza e zhvillimeve demografike është e domosdoshme për planifikim adekuat të zonës, duke aluduar në kërkesat e popullsisë dhe interesin e zonës për zhvillime të ardhshme.

Në bazë të rezultateve të vlerësimit të popullsisë të realizuara nga ASK për vitin 2018, numri i banorëve në komunën e Glogocit është 60,970 banorë.

Tabela 3 : Popullsia sipas të dhënave nga regjistrimet dhe vlerësimet

Nr.	Vitet	Nr. i Popullsisë
1	Regjistrimi 1948	16,177
2	Regjistrimi 1953	17,683
3	Regjistrimi 1961	21,125
4	Regjistrimi 1971	28,188
5	Regjistrim 1981	39,141
6	Vlerësimi 1991	53,618
7	Regjistrimi 2011	58,579
8	Vlerësimi 2018	60,970

Nga te dhënat e popullsisë rezulton qe numri i popullsisë në Komunën e Glogocit nga viti 1948 deri në vitin 2011 ka shënuar një rritje të konsiderueshme me 42,354 banorë. Në bazë të kësaj rritje, brenda periudhës kohore 63 vjeçare, del se mesatarisht në qytet popullsia ka shënuar rritje prej rreth 672 banorë në vit.

Përderisa ka rritje paralele në qytet si dhe vendbanimet tjera kur shikohen si vlera ne %, por duke i analizuar numrat e banoreve si njësi – numri i banorëve në vendbanimet tjera të komunës se Glogocit është dukshëm më i madh se rritja e numrit të banorëve në qytet të Glogocit. Kështu në qytetin Glogoc nga viti 1948 deri në vitin 2011 numri banoreve ka shënuar një rritje të konsiderueshme me 8,228 banorë duke u rrit me më shumë se 10 fish sa ishte ne vitin 1948, pra vendbanim me vetëm 558 banorë. Ndërsa, rritja e popullsisë është evidentuar të jetë edhe më e madhe në vendbanimet tjera te komunës se Glogocit. Nga 15,619 banorë që jetonin ne vendbanimet përreth qytetit të Glogocit në vitin 1941, ky numër është rritur në 52,388 banorë.

Bazuar në regjistrimin e popullsisë të vitit 2011, dendësia e popullsisë në komunën e Glogocit është rreth 212 banorë në 1 km², që është mbi mesataren në nivel vendi prej 165 banorë në 1 km². Dendësia më e

lartë e popullsisë e është në qytetin e Glllogocit ku mesatarisht jetojnë rreth 1651 banorë në një km². Gjithashtu ekzistojnë edhe disa vendbanime të tjera të cilat kanë dendësi të madhe siç janë: Shtrubullovë (395 b/km²), Komoran (389.5 b/km²), Çikatovë e Re (363.1 b/km²), Nekoc (301.3 b/km²), Glllobar (300.4 b/km²), etj. Vendbanimet me shkallë më të vogël të dendësisë së popullsisë janë: Vasilevë (65.7 b/km²), Gradicë (68.7 b/km²), Vuçak (80.6 b/km²), Godanc (96.5 b/km²), etj.

Fenomeni i urbanizimit të qyteteve që vërehet në shumicën e qyteteve në Kosovë, sidomos në periudhën e pasluftës, pra migrimi i brendshëm fshat-qytet - nuk duket të jetë aq i theksuar në Komunën e Glllogocit. Për më tepër, madhësia mesatare e familjes në qytet dhe në tërë komunën vërehet që është zvogëluar paralelisht. Ndërsa, sipas regjistrimit të fundit të vitit 2011, madhësia mesatare e familjes në qytet del të jete më e vogël se në vendbanimet tjera në komune. Në qytet mesatarisht familjet i kanë nga 5.9 anëtarë, përderisa mesatarja e anëtareve të familjes në nivel të komunës është 6.7 anëtarë.

Struktura e popullsisë ka rëndësi të madhe për zhvillimin demografik, ekonomik dhe social. Nga kjo strukturë rrjedhin kontingjentet kyçe të popullsisë, që kanë ndikim në zhvillimin demografik dhe socio-ekonomik të një popullate. Komuna ka popullsi kryesisht të re, edhe pse në periudhat e fundit kohore vërehen disa tendenca me ndryshime të vogla në zvogëlimin e grup-moshave të reja.

Sipas të dhënave grup-mosha 20 – 24 vjeç dominon me numër të popullsisë në krahasim me grup-moshat tjera. Struktura e përgjithshme e popullsisë sipas gjinisë është 51 % meshkuj dhe 49% femra. Mosha e re 0 - 14 vjeç merr pjesë me 29.5 % në popullsinë e Glllogocit, ndërsa grup-moshat 15 - 64 që është popullsi aktive (e aftë për punë) merr pjesë me 64.8%, kurse mosha 65 vjeç e më tepër kanë pjesëmarrje të vogël me rreth 5.6 % të popullsisë së përgjithshme. Në përgjithësi grup-moshat e popullsisë 15 – 64 vjeç dominojnë në popullatën e përgjithshme.

Vendbanimi kryesor në komunën e Glllogocit është qyteti i Glllogocit me 7.210 banorë, gjersa, ka edhe 42 vendbanime të tjera rurale të banuara me 42.938 banorë. Komuna e Glllogocit është e ndarë në 35 zona kadastrale. Komuna ka 14.859 banesa dhe 11.787 ekonomi familjare. Të banuara janë 78.1%, gjersa të pabanuara 21.9%. Pjesa dërmuese e vendbanimeve kanë strukturë homogjene etnike.

The map displays the administrative divisions of the Republic of Kosovo, with 30 municipalities labeled. The municipalities are color-coded: white, light red, and dark red. The dark red municipalities are Tërstenik, Drenas, and Kamenik. The light red municipalities are Gllanassellë, Dobrashec, Vasilëvë, Paklek, Korroticë e Ulët, Zabeli i Epërm, Sankoc, Fushticë e Epërme, Nekoc, and Arllat. The white municipalities are Shtuticë, Likoshan, Gradicë, Godancë, Çikatovë e Vjetër, Gllobar, Çikatovë e Re, Damaneq, Shtribullovë, Korroticë e Ulët, Zabeli i Ulët, Zabeli i Epërm, Sankoc, Fushticë e Epërme, Fushticë e Ulët, Nekoc, Kizharekë, Llapushnik, Krajkovë, Vuçak, Terdec, Abri e Epërme, Baicë, Terstenik, Polluzhë, Verboç, and Shtuticë.

0 1 2 3 4 km

Madhësia e vendbanimeve

	358 - 1323		4215 - 5179
	1323 - 2287		5179 - 6143
	2287 - 3251		

Drejtoria e Planifikimit Urban dhe
Mbrotje të Mjedisit

**MADHËSIA E VENDBANIMEVE SIPAS
BANORËVE**

Figura 7: Harta e vendbanimeve në bazë të madhësisë

- **Zhvillimi Ekonomik dhe Industria**

Komuna e Glllogocit është qendër me zhvillim të qëndrueshëm ekonomik, falë resurseve minerare si dhe falë tokës pjellore e cila ofron kushte të volitshme për kultivimin e të gjitha kulturave bujqësore.

Komuna e Glllogocit ka të regjistruara 4,028 biznese aktive, me rreth 90% prej tyre të regjistruar si mikro-ndërmarrje. Analizuar në aspekt të sektorëve ekonomik, shihet se numri më i madh i ndërmarrjeve, rreth 38% të tyre janë të regjistruara në sektorin e “Tregtisë dhe shumicë dhe pakicë”, pasuar nga sektori i “Ndërtimtarisë” (15%) dhe “Transporti dhe magazinimi” (13%). Kjo strukturë e ndërmarrjeve vërehet se nuk ka ndryshuar shumë ndër vite, dhe është e përafërt me strukturën e regjistrimit të ndërmarrjeve në nivel të Kosovës.

Industria është forca kryesore shtytëse e zhvillimit ekonomik në komunë (në veçanti që prej “Feronikeli” filloi të operojë në vitin 1984). Pjesëmarrja e “Feronikelit” në ekonominë e gjithmbarshme të Glllogocit është 66.7%, e pasuar nga bujqësia, tregtia, ndërtimtaria, etj.

Operatori Industrial “Feronikeli” punëson mbi 1,000 punëtorë dhe me të drejtë konsiderohet si një ndër prodhuesit dhe eksportuesit më të mëdhenj në Kosovë.

Operatorë tjerë të rëndësishëm janë: gurëthyesit në “Çikatovë e Vjetër”, “Korroticë e Lartë” dhe “Baicë”. Në vitin 2004, në Glllogoc është hapur Qendra e Re Tregtare. Kjo qendër tregtare numëron 134 lokale komerciale dhe punëson përafërsisht 200 punëtorë. Që nga vitin 2012, në territorin e Komunës së Glllogocit, në fshatin Korroticë e Poshtme me mbështetje nga Ministria e Tregtisë dhe Industrisë ka filluar projekti i Parkut të Biznesit me sipërfaqe prej 24 hektarësh. Aktualisht në këtë Park janë të vendosura 43 biznese, që operojnë në sektorin e prodhimit dhe shërbimeve. Parku i Biznesit është një kontribuues shumë i rëndësishëm për zhvillimin ekonomik të Glllogocit. Megjithatë, bujqësia mbete një sektor shumë i rëndësishëm. Nga 27,100 ha të përgjithshme të territorit të komunës, 16,205 ha janë tokë bujqësore.

Tabela 4 : Bizneset e regjistruara

Nr.	Veprimtaria	Bizneset e Regjistruara	%
1	Bujqësia	22	0.280%
2	Industria	71	0.902%
3	Ndërtimtaria	243	3.088%
4	Tregtia	7084	90.013%
5	Transporti	257	3.266%
6	Hotelet	60	0.762%
7	Financat	3	0.038%
8	Shërbimet	48	0.610%
9	Tjera	82	1.042%
10	Totali	7870	100%

Përkundër këtij zhvillimi ekonomik, Komuna e Glllogocit, ende nuk ka arritur t'i tejkalojë problemet e papunësisë dhe varfërisë. sipas Anketës së Fuqisë Punëtore të realizuar në vitin 2017 është 30.5% dhe llogaritet të jetë më e larta në nivelin nacional. Duke u bazuar në të dhënat e Mirëqenies Sociale nga Agjencia e Statistikave të Kosovës, gjatë vitit 2017 në komunën e Glllogocit, janë gjithsej 1,223 ekonomi familjare të përfshira në programin për asistencë sociale, apo gjithsej 5,459 persona. Kjo, shifër paraqet rreth 9% të gjithë popullsisë së vlerësuar në komunë (59, 752).

- **Sektori mineralar**

Komuna e Glllogocit është e pasur edhe me resurse minerale, ku përveç xehes së Feronikelit e cila është duke u eksploatuar dhe përpunuar në minierën e Çikatovës së vjetër dhe Gllavicës në Lipjan, si dhe përpunimin e tyre në shkritoren e Feronikelit, në territorin e Komunës së Glllogocit janë të identifikuara edhe rezerva të konsiderueshme të Kromit, Linjtit, Hekurit, Donitit, Guri gëlqeror, Uji mineral etj. të cilat ofrojnë mundësi për zhvillimin e kapaciteteve të eksploatimit dhe përpunimit të tyre, të cilat njëkohësisht sjellin një mundësi për zhvillim ekonomik dhe hapjen e vendeve të reja të punës. Shfrytëzimi i pakontrolluar i resurseve minerale dhe industria minerare janë ndër ndotësit me të mëdhenj të mjedisit në Komunën e Glllogocit.

Operatorë më të mëdhenj të eksploatimit të gurit në komunën e Glllogocit janë ata që operojnë në: Çikatovë e Vjetër, Korroticë e Lartë dhe Baicë.

- **Transporti**

Komuna e Glllogocit është e pozicionuar në qendër të Republikës së Kosovës, ngjashëm qyteti i Glllogocit është i pozicionuar në qendër të shtrirjes hapësinore të komunës. Kjo përparësi i mundëson që të gjitha vendbanimeve në komunë të kenë lidhje të afërta rrugore me qytet, si dhe i jep përparësi komunës së Glllogocit përmes lidhjeve të mira me të gjitha komunat në Kosovë.

Sipas regjistrimit të rrugëve në nivel komunal, gjatësia e përgjithshme e rrjetit rrugor është 570.20km, prej të cilave 512.5km janë rrugë lokale, 35.4km janë rrugë regjionale, 19.53km janë rrugë nacionale, si dhe 2.78km janë autoudhë. (Shënim: Gjatësia tek rrugët me 4 korsi është llogaritur vetëm me një anë të rrugës).

Në mungesë të kategorizimit të rrugëve (sipas normave të planifikimit apo Ligjit për Rrugë), të gjitha rrugët në menaxhim të Komunës janë të përcaktuara si rrugë lokale. Në mungesë të informatave, në analiza nuk janë të përfshira rrugët e kodrave apo rrugët e tokave bujqësore. Infrastruktura rrugore në komunë është kryesisht e modelit me dy korsi, përveç **rrugës nacionale Prishtinë-Pejë** në gjatësi prej 19.53km, si dhe segmentit të shkurtë të **autoudhës Rruga e Kombit** me gjatësi 2.78km të cilat janë me 4 korsi. Rruga nacionale Prishtinë-Pejë, segmenti i autoudhës, rrugët tjera nacionale dhe regjionale shërbejnë si një kyç për transport rrugor dhe gjendja e tyre konsiderohet të jetë kryesisht e mirë.

Në total **rrjeti rrugor lokal** është në gjatësi prej 570.20km, prej tyre rrugë me **zhavorr** janë 258.21km (56.49%) dhe të **asfaltuara** janë 335.22km (43.21%) (shih shtojcën). Rrjeti rrugor lokal i komunës së

Glllogocit lidhet me rrjetin e rrugëve nacionale përmes rrugëve Prishtinë-Pejë dhe asaj regjionale Mitrovicë-Lipjan.

Kryqëzimet kryesore në komunë janë në Komoran dhe në hyrje të Glllogocit tek rrethi. Rrugët lokale ofrojnë lidhje shumë të mirë në mes të vendbanimeve në zona rurale si dhe me qytetin e Glllogocit. Rrugët lokale janë kryesisht në gjendje të mirë, megjithatë një pjesë e tyre janë të ngushta dhe plotësisht ju mungon infrastruktura përcjellëse siç janë pushimoret, shtigjet për këmbësorë apo biçikleta duke paraqitur një sfidë serioze për këmbësorët dhe përdoruesit e mjeteve të pa motorizuara. Me fokus të veçantë duhet te trajtohen ato segmente të rrugëve që kalohen nga fëmijët në baza ditore (shtëpi-shkollë-shtëpi) apo segmentet nga njëri fshat në tjetrin.

Zhurma dhe pluhuri janë dukuri te zakonshme që rrjedhin si pasojë e lëvizjes së automjeteve të rënda. Këto dukuri negative janë të shfaqura në veçanti tek rrugët regjionale dhe nacionale, prej segmenteve të identifikuara është rruga rajonale që kalon kah Glllogoci përmes fshatrave lidhet me komunën e Skenderajit.

- **Bujqësia**

Komuna e Glllogocit ka fond të konsiderueshëm të tokës bujqësore. Sipas të dhënave statistikore kjo komunë ka në shfrytëzim 12,929 h tokë bujqësore e cila është e kategorizuar si tokë e punueshme, serra, livadhe, pemishte, vreshta, djerrina, kullota, pyje, si dhe kategori të tjera. Nga kjo sipërfaqe bujqësore 5600 hektarë janë nën sistemin e ujitjes Ibër Lepenc dhe për afër 4800 hektarë ka përfunduar masa komosative.

Ndër kulturat bujqësore me dominuesë në Komunën e Glllogocit janë kulturat tradicionale gruri dhe misri, produkte këto me të cilat arrihen rendimente të larta. Viteve të fundit, fermerët e kësaj Komune, kanë zhvilluar një bujqësi intenzive edhe me kultivimin e kulturave tjera bujqësore dhe profitabile si: patatja, lakra, luledielli etj., si dhe kultivimin e perimkulturave të ndryshme në ambiente të hapura dhe të mbyllura/sera.

Numri i madh i pronave që kanë sipërfaqe të vogël mbetet njëra ndër sfidat kryesore për zhvillimin e bujqësisë në komunën e Glllogocit.

Sikurse edhe në shumicën e komuna të Kosovës as në Komunën e Glllogocit nuk ka ndonjë kontroll apo monitorim mbi përdorimin e pesticideve dhe substancave tjera kimike që kanë ndikim në mjedis e në mënyrë të veçante në ujëra

- Pylltaria

Komuna e Glogocit është e pasur me resurse pyjore dhe përfshin një sipërfaqe prej 11,355.00 ha. Zona malore është shpallur zonë me prioritet për mbrojtjen e natyrës, ri-pyllëzim, rekreacion dhe turizëm. Zonat me të rëndësishme pyjore shtrihen në malet e Berishës, Kosmaç dhe në Çyçavicë. Në territorin e Glogocit janë zhvilluar pyjet gjetherënëse, termofile dhe mezofile. Komuna është e kufizuar me dhënie e lejeve për ndërtim në këto zona. Pyjet luajnë një rol të rëndësishëm për florën dhe faunën në komunë, për klimën dhe ekonominë lokale. Druri këtu përdoret për ndërtim, artizanate tradicionale, përpunime industriale dhe ngrohje. Konsiderohet se pjesët e prera të pyjeve në vitet e fundit duhet ri-pyllëzuar.

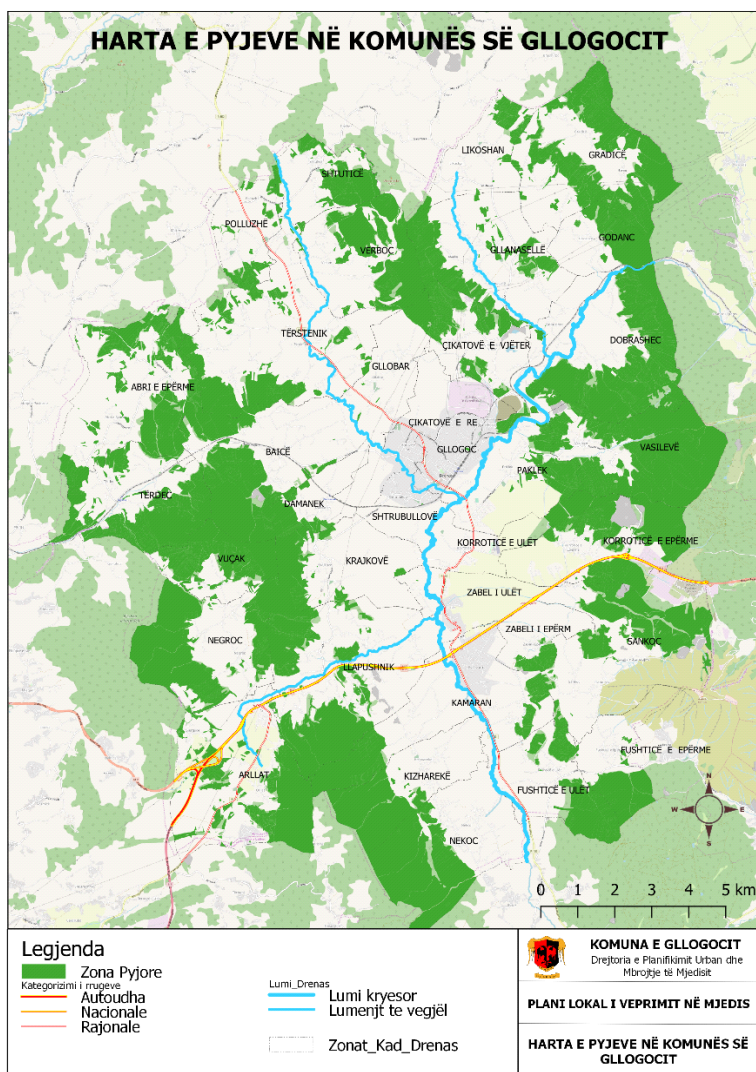

Figura 8: Harta e pyjeve në komunën e Glogocit

- **Turizmi**

Komuna e Glogocit karakterizohet me potenciale të shumta të zhvillimit të turizmit vikendor, natyror, kulturore dhe rural. Gjeomorfologjia e territorit të komunës së Glogocit e karakterizuar me masive malore, Çyçavica, Vargmalet e Berishës e Kosmaçi i japin vlerë konkurruese komunës së Glogocit në Kosovë për zhvillimin e turizmit.

Pozita qendrore e komunës së Glogocit si dhe lokacionet interesante turistike sikurse janë Kalaja e Verbovcit, Liqeni i Vasilevës, lumenjtë Drenica dhe Verbica, Gryka e “Gurit të Plakës”. Guri i Gradinës, Kalaja e Vuçakut, Pishat e Gllobarit etj. janë vetëm disa nga resurse të vlefshme dhe mjaft atraktive për zhvillimin e turizmit.

Komuna e Glogocit ka potencial shumë të mirë edhe për zhvillimin e turizmit të shpellave për faktin se në territorin e kësaj komunë shtrihen disa shpella interesante sikurse janë: Shpella e Peshterrit në Nekovc, Shpella e Kizharekës, Shpella e Kokilit në Verboc, Shpella e Baicës dhe Shpella e Gllanasellës.

Gjithashtu, edhe hoteleria është mjaft e zhvilluar, ku në komunën e Glogocit janë rreth 60 biznese hoteliere, që prezantojnë një infrastrukturën aktuale për pritjen dhe sistemimin e turistëve.

Rëndësi dhe vlera tjera turistike në komunën e Glogocit janë edhe objektet ose monumentet e trashëgimisë kulturore, të cilat janë të krijuara në periudha të ndryshme historike si Kalaja e Verbovcit dhe Kalaja e Vuçakut etj.

Gjithashtu vlerësohet edhe trashëgimia më e re që ka vlerë të veçantë si shumë lapidare të tërënëve për çlirimin e Kosovës, komplekse memoriale dhe monumente tjera të ndryshme që pasqyrojnë ofertën turistike në këtë komunë. Glogoci është njohur edhe për organizimin e ngjarjeve të ndryshme kulturore që mundë të tërheqin turistë të ndryshëm. I tillë është Festivalit të grupeve kulturo-artistike mbare shqiptare që është pa dyshim një prej manifestimeve më të vjetra si dhe Festivali i Grupeve Kulturo-artistike të shkollave fillore.

Edhe pse turizmi ka rëndësi të madhe në zhvillimin ekonomik dhe atë kulturor të një zone, zhvillimi i tij i pakontrolluar ka ndikim negativ në mjedis e ne veçanti në ekosistemet natyrore si rezultat i hedhjes së pakontrolluar e mbeturinave, dëmtimit të resurseve natyrore dhe biodiversitetit. Me qëllim të zvogëlimit të këtij ndikimi krahas aspektit ekonomik, turizmi duhet ti kushtojë vëmendje edhe mbrojtjes së mjedisit, andaj si një formë e avancuar e turizmit sot njihet ekoturizmi apo turizmi i qëndrueshëm.

- **Gjendja e Mjedisit**

- **Resurset ujore**

Komuna e Glllogocit ka rezerva të pamjaftueshme ujore, ngaqë i takon pjesës qendrore të Kosovës, si rajon që njihet për reshje me të pakta. Drenica paraqet lumin kryesor të Komunës së Glllogocit dhe mbledh të gjitha rrjedhat tjera ujore. Ai buron në malin e Carralevës (Komuna e Shtimes).

Llapushniku dhe Vërbovci konsiderohen degët kryesore të Lumit Drenica. Është me rëndësi të përmenden disa nga burime e rëndësishëm të ujit që derdhen në Lumin Drenica, siç janë: Kroi i Mbretit, Burimi i ujit mineral në Paklek, etj. Sasia e ujit që rrjedh në Pellgun e Lumit Drenica gjatë vitit është $294.88 \text{ m}^3 \times 10^6$. Nga kjo sasi, $74.87 \text{ m}^3 \times 10^6$ (25.4 %) vinë nga reshjet dhe $220.01 \text{ m}^3 \times 10^6$ (74.6 %) nga burimet.

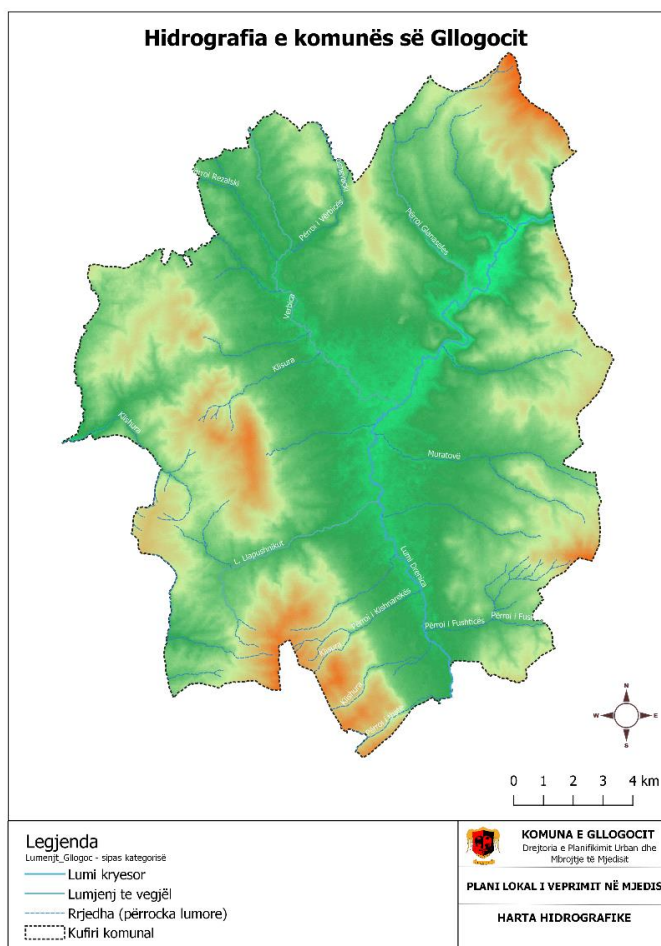

Figura 9: Hidrografia e Komunës së Glllogocit

Sipas të dhënave të stacioneve hidrometrike në vendosura në territorin e komunës së Glllogocit, niveli më i ulët i ujit në lumin Drenica ka qenë në vitin 1963 (24 cm), ndërsa niveli më i lartë në vitin 1969 (90 cm),

ndërkohë që mesatarja vjetore e nivelit të ujit të lumit është 56.6 cm. Gjatë vitit niveli më i ulët mesatar i ujit është në muajin shtator (34.3 cm), ndërsa më i larti në shkurt (85.1 cm) dhe mars (81 cm).

Përbërja gjeologjike e terrenit ka kushtëzuar që pjesa dërmuese e këtyre ujërave të jenë sipërfaqësore, por pa përjashtuar edhe praninë e ujërave nëntokësore dhe të burimeve termominerale. Shkëmbinjtë ujëmbajtës kanë bërë që të krijohet një liqen i vogël me 17.59 ha në Vasilevë, i cili shfrytëzohet më së shumti nga vizitorë të ndryshëm për peshkim gjatë fundjavave. Ka plane për shfrytëzimin e tij për turizëm.

Gjithashtu, në territor të komunës gjendet edhe burimi i ujit termal në Poklek me temperaturë 13.0°C, pH 6.3., rrjedhje 1.00l/sek. dhe mineralizim 3.52. Kohëve të fundit (dimri 2018-19) për shkak të punimeve joadekuate në kanalizim, burimi është dëmtuar dhe më nuk është i përshtatshëm për pije dhe nuk ka karakteristikat që i ka pasur.

Hidrografia e varfër e këtij rajoni ka bërë që uji për pije të shfrytëzohet nga Liqeni i Ujmanit. Disa fshatra furnizohen edhe nga burimi i ujit në Krojkovë, i cili ka një kapacitet prej 10-12 l/s. Shumë fshatra të tjera furnizohen me ujë të pijshëm përmes puseve. Uji i tyre nuk kontrollohet dhe nuk bëhen analizat e duhura për të ditur nëse mund të përdoret për pije ose jo.

Nga Liqeni i Ujmanit vjen edhe uji për ujitjen e tokave bujqësore përmes sistemit të kanalit Iber-Lepencit. Kanali i Iber-Lepencit vjen nga fshati Hamidi (12.2 km) në Vasilevë, ku ndahet në dy degë: në anën veriore (7.7 km) dhe atë jugore (9.8 km). Ky kanal, me kapacitet të plotë, mund të ujisë 5620 ha.

Me qëllim të rritjes së kapaciteteve akumuluese të ujerave në territorin e saj, Komuna e Glogocit ka marrë vendim për shpalljen e interesit publik për lokacionin ku ndodhen ngastrat kadastrale në fshatin Verboc për ndërtimin e pendës për liqenin akumulues të Verbovcit, i cili planifikohet të shfrytëzohet për pije dhe ujitje.

Monitorimi i cilësisë dhe sasisë së ujërave sikurse edhe në gjithë territorin e Kosovës bëhet nga Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës/IHMK, ndërsa monitorimin e cilësisë ujit të pijshëm e bën Instituti Kombëtarë i Shëndetit Publik IKSHP.

Tabela 5: Burimet që shfrytëzohen për furnizim me ujë në Glogoc

Nr.	Burimi	Lloji i Burimit	Viti i Ndërtimit	Sasia l /sek
1	Krajkova	Burim	1970	6
2	Krajkova		2004	5
3	Verboc	Burim	2004	3
4	Sankoc	Burim	2001	1.3
5	Kishnareka	Burim	2004	9.5
6	Arlat (lagjja Bytyq)	Burim	1981	3.5
7	Llapushniku (lagjja Berisha)	Burim	2004	2
8	Korroticë e Epërme	Burim	2007	3.5
9	Shtutica	Burim	2009	3

Gjithashtu, ekzistojnë burime të tjera të ujit që nuk janë të shfrytëzuara, mirëpo që paraqesin një mundësi për përmirësimin e furnizimit të ujit në Glogoc. Këto burime janë: Baica – 6 l/s, Nekoc - 4 l/s, Llapushnik - 2 l/s , Arllat – 2 l/s, Verbovc - 3 l/s, si dhe dy (2) burime të njohura të ujit mineral njëri në “Paklek të Vjetër” (2 l/s) dhe tjetri në Verboc (0.3 l/s).

Cilësia e ujit të pijes që ofrohet nga KRU njësia në Glogoc është prezantuar në tabelën 10. Nga kjo tabelë mundë të konstatohet se ka mospërputhje të vogël me standardet e ujit të pijes për vitet 2016 dhe 2017 sa i përket parametrave kimik sikurse janë Bakteret klori residual, turbullira dhe Nitratat. Ndërsa një mospërputhje e vogël gjatë vitit 2017 është konstatuar edhe për parametrat mikrobiologjik.

Tabela 6: Kualiteti i ujit të pijshëm në Glogoc

Viti	Konsumit mesatar ditor (m ³ /ditë)	Shkalla e përputhshmërisë (%)		Shkaku i mospërputhjes
		Mikrobiologjike	Kimike	
2016	6043	100	96.02	Klori rezidual dhe turbullira
2017	6043	98.63	96.41	Bakteret klori residual, turbullira dhe Nitratat NO ₂

Trajtimi i ujit bëhet nga Impianti për Trajtimin e ujit Bivolak i cili është ndërtuar në vitin 1980 në mënyrë që të furnizojë Glogocin me ujë, duke e trajtuar ujin nga sistemi Ibër-Lepenc. Kapaciteti i këtij është 5.2 ml/ditë.

Në komunën e Glogocit ekzistojnë nëntë (9) sisteme funksionale për furnizim me ujë: Sistemi i KUR për furnizim me ujë mbulon nëntë (9) vendbanimet që pasojnë:: Glogoc (I, II dhe III), Paklek i Ri dhe zonat rurale, fshatrat Çikatove e Vjetër, Paklek i Vjetër, Shtrubullova, Gllabar, Tërstenik, Gllanasellë dhe një pjesë të Dobroshecit). 8 sistemet tjera të vogla rurale që nuk menaxhohen nga KUR janë: Llapushnik, Shtuticë, Verbovc, Terdevc, Kishnareka, Arllat, Sankoc dhe Korroticë e Lartë. Në disa vendbanimet tjera nuk ka sistem publik të furnizimit me ujë.

Në komunën e Glogocit në lumin Drenica ndodhet një stacion matës për matjen e Nivelit (h) dhe Prurjes (Q) së ujit që është pjesë e rrjetit hidrometrik të Kosovës. Sipas të dhënave nga ky stacion sasia minimale e prurjes është 0.02 m³/s, mesatarja 1.52 m³/s dhe ajo maksimale është 32.80 m³/s.

Nuk ka pikë monitoruese për monitorimin e cilësisë së ujërave sipërfaqësore në territorin e komunës së Glogocit, megjithëkëtë monitorimi i cilësisë së ujit në lumin Drenica bëhet në një pikë monitoruese në Pjetërshticë në pjesën e rrjedhës së epërme dhe në një pikë tjetër në rrjedhën e poshtme para bashkimit me Sitnicën në Vragoli.

Të dhënat flasin se gjatë stinës së pranverës në stacionin e parë monitorues ka një cilësi më të mirë përderisa në stacionin e dytë në Vragoli gjendja e tij pëson ndryshime të theksuara sidomos për parametra fiziko kimik. Po ashtu në këtë pikë monitoruese janë regjistruar tejkalime të Vlerave Limite të Lejuara edhe për disa metale të rënda si Kromi (Cr3-), Mangani (Mn 2+) dhe Hekuri (Fe 2+).

Burimet kryesore të ndotjes të ujërave sipërfaqësore vlerësohen të jenë mungesa e trajtimit të ujërave të zeza, ujërat industrial, përdorimi i pesticideve dhe hedhjes së mbeturinave të ngurta. Numri i popullsisë së kyçur në sistemin publik të kanalizimit në komunën e Glogocit është diku rreth 21,534 ose 37% të popullsisë dhe numri i vlerësuar i ekonomive familjare të kyçura është 3,246.

Ekzistojnë katër (4) pika të shkarkimit nga rrjeta e ujërave të zeza e menaxhuar nga KUR. Pika e parë e shkarkimit afër “Ruga e Baicës” dhe pika e dytë e shkarkimit afër “Ura e Glogocit” shkarkojnë ujërat e tyre në Lumin Verboci (gjithashtu i njohur si Vërbicë). Pika e tretë e shkarkimit në Paklek dhe pika e katërt e shkarkimit në lokacionin “te Xhamia e Glogocit” i shkarkojnë ujërat e tyre në Lumin Drenica.

Fabrika e Feronikelit në kuadër të proceseve të saj operative për qellim të: Ftohjes së furrave elektrike, Granulimin e skories, Skruberi-ftohësi në konvertorë (trajtimi i emisioneve) dhe avulli në ngrohtore. Fabrika ka një sistem të brendshëm për trajtimin e ujërave të përdorura.

Sipas të dhënave të raportuara nga kjo kompani në bazë të Udhëzimit Administrativ Nr.30/2014- për kushtet, mënyrat, parametrat dhe vlerat kufizuese të shkarkimit të ujërave të ndotura në rrjetin e kanalizimit publik dhe në trupin ujqor mundë konstatohet se ka tejkalimi të vlerave të lejuara për përçueshmëria elektrike dhe materiet e tretshme në ujë. Derisa metalet e rënda që monitorohen nga ky operatorë si: hekuri, kobalti, nikeli dhe kromi, nuk tejkalojnë vlerat e lejuara në bazë të UA Nr.30/2014.

Tabela 7: Burimet e shkarkimeve në ujërat sipërfaqësore

Burimi i ndotjes	Numri	Ndotësit që shkarkohen në ujëra
Ekonomive familjare të kyçura në rrjetin e kanalizimit	21,534 banorë 3,246 ekonomi familjare	Nitratet Fosfatet Substancat organike
Institucioneve publike të kyçura në rrjetin e kanalizimit	55	Nitratet Fosfatet Substancat organike
Bizneset e kyçura në rrjetin e kanalizimit	Rreth 300	Nitratet Fosfatet Substancat organike
Ujërat industriale nga fabrika e Feronikelit	Një pikë shkarkuese në lumin Drenica	Metalet e rënda

Sipas ligjit të ujërave komuna është kompetente për mbrojtjen e shtretërve, brigjeve të ujë rrjedhave, kanaleve, tuneleve dhe akumulimeve ujore brenda zonave urbane.

Shfrytëzimi i pakontrolluar i inerteve nga lumenjtë dhe dëmtimi i shtretërve të lumenjve ende mbetet një nga format e degradimit të resurseve ujore.

Në bazë të Vendimit të Zyrës së Kryeministrit të Kosovës Nr. 02/46 dt. .02.11.2011 u ndalohet të gjithë operatorëve që bëjnë eksploatimin e materialeve inerte nga shtretërit, brigjet dhe hapësirat për rreth lumenjve në të gjithë territorin e Kosovës. Në territorin e Komunës së Glogocit nuk ka ndonjë operator të licencuar që bënë eksploatimin e inerteve nga lumenjtë.

Për menaxhimin më efikas të ujërave komuna e Glogocit duhet të koordinohet me aktivitetet, vendimet, masat dhe qëllimet e vendosura nga niveli qendror e sidomos nga Strategjia Kombëtare për Menaxhimin e ujërave.

- **Ajri dhe zhurma**

Ajri është një element mjaft i rëndësishëm për shëndetin e njeriut dhe në përgjithësi mjedisit që na rrethon. Ajri është vazhdimisht nën ndikim të ndotjes nga shumë burime. Edhe pse ndotja e ajrit vjen kryesisht nga aktivitetet njerëzore, ai gjithashtu mund të ndikohet edhe nga fenomenet natyrore. Ndotja e ajrit ndodh kur ajri përmban substanca në sasi që mund të dëmtojnë shëndetin e njerëzve, kafshëve dhe bimëve ose mund të shkaktojnë dëme materiale.

Për cilësinë e ajrit në Komunë e Glogocit mund të thuhet se ende është në nivel jo të kënaqshëm. Lidhur me cilësinë e ajrit mundë ti referohemi të dhënave nga stacioni i monitorimit të cilësisë së ajrit i tipit urban i vendosur në zonën urbane të qytetit që menaxhohet nga Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës. Të dhënat flasin se ka tejkalime të parametrave të lejuar sidomos gjatë stinës së dimrit.

Tabela 8: Karakteristikat e stacionit monitoruese për cilësinë e ajrit në Glogoc

Emërtimi i Stacionit monitorues	Shenja (Kodi) i stacionit	Lokacioni	Parametrat e monitoruar	Tipi i zonës së monitorimit (sfondi)	Data e funksionalizimit
Glogoc (Glogoc)	KS0103	Kuvendi Komunal	PM10, PM2.5 ,SO ₂ , NO _x , CO, O	Sfondi urban	05.04.2011

Tabela 9: Normat e cilësisë së ajrit sipas Udhëzimit Administrativ Nr.02/2011

Parametri	Vlerat limite	Njësia matëse	Vlera limite (kufitare) µg/m ³	Tejkalimet e lejuara brenda vitit
NO ₂	Vlera limite për 1 orë, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut	µg/m ³	200	18
	Vlera limite vjetore, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut	µg/m ³	40	Nuk parashihet

	Vlera limite vjetore, për mbrojtjen e vegjetacionit	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	30	Nuk parashihet
SO ₂	Vlera limite për 1 orë, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	350	24
	Vlera limite për 24 orë, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	125	3
CO	Vlera limite për mesataren ditore të maksimale 8-orëshe, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut	mg/m^3	10	Nuk parashihet
PM ₁₀	Vlera limite për 24 orë, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	50	35
	Vlera limite vjetore, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	40	Nuk parashihet
PM _{2.5}	Vlera limite vjetore, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	25	Nuk parashihet
O ₃	Objektivi afatgjatë, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	120	Nuk parashihet

Qytetarët e Glogocit, mund të informohen për cilësinë e ajrit në këtë komunë edhe platformës online airquality që mundëson që të dhënat për cilësinë e ajrit të shikohen në kohë reale përmes ueb aplikacionit dhe përmes aplikacioneve në telefonat smart.

Ky sistem është lansuar në fillim të viti 2018 dhe menaxhohet nga Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës. Përmes sistemit online mundësohet informimi i saktë dhe në kohë reale i publikut për cilësinë e ajrit. Softueri për raportimin e të dhënave për cilësinë e ajrit është kompatibil me Indeksën e Kualitetit të Ajrit në Evropë dhe prezanton të dhënat e monitorimit të 5 indikatorëve kryesor në 8 stacione të monitorimit të cilësisë së ajrit.

Në sistemin e të dhënave për cilësi të ajrit në kohë reale mundësohet qasje duke klikuar direkt në linkun e sistemit të të dhënave në ueb faqen e Institutit Hidrometeorologjik të Kosovës, ueb apo edhe përmes linkut: [http:// HYPERLINK "http://www.kosovo-airquality.com/secure/index2.html"ëëë HYPERLINK "http://www.kosovo-airquality.com/secure/index2.html".kosovo-airquality.com/secure/index2.html](http://www.kosovo-airquality.com/secure/index2.html)

Sipas të dhënave të AMMK të prezantuara në Raportin Vjetor për Gjendjen e ajrit për vitin 2018, gjatë këtij vitit në Glogoc janë regjistruar 82 tejkalime për parametrin PM₁₀.

Tabela 10: Cilësia e ajrit në Glogoc Janar-Dhjetor 2018

	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Mes. 2018
PM 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	64.6	34.6	31.8	43.3	25.5	21.3	22	29.1	33.8	48.1	63.1	69.4	40.55
PM ditët me tejkalime	14	4	3	11	0	0	0	0	3	12	17	18	82
PM 2.5	54.6	26.3	17.5	14.5	12.2	10.3	11.3	14	15.7	25.5	39.7	51.4	24.41

µg/m ³													
NO2	24.2	14.8	12.5	10.5	8.8	6.7	5	8.4	10.2	13.4	14.2	23.6	12.69
µg/m ³													
SO2	119.4	115.2	94.3	12.4	4.8	2.3	2.6	5.7	5.6	9.4	15.6	35.20	119.4
µg/m ³													
CO	*	*	*	0.5	0.49	0.7	0.9	0.89	0.76	5.6	1.1	1.6	1.39
mg/m ³													
O	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
µg/m ³													
Shënim: (*) Nuk ka pasur matje për Ozonin gjatë tere vitit ndërsa për CO nuk ka pasur matje gjatë muajve Janar, Shkurt dhe Mars.													

Figura 10: Vlerat mesatare mujore të PM10&PM2.5 në Stacionin e Glllogocit

Sa i përket monitorimit të metave të rënda sipas një projekti të financuar nga UNDP për monitorimin e PM10 dhe përcaktimi e metave të rënda në zonën Glllogocit janë regjistruar tejkalime të vlerave të lejuara vetëm për metalin e Nikelit (Ni). Në kuadër të këtij projekti është vlerësuar përqendrimi i metaleve të rënda në PM10, për metalet Arseni (As), Kadmiumi (Cd), Kromi (Chr), Bakri (Cu), Merkuri (Hg), Nikeli (Ni), Plumbi (Pb), Zinku (Zn) dhe Hekuri (Fe). Sipas rezultateve nga analizimi i filtrave janë regjistruar tejkalime të vlerave të lejuara (20 µg/m³) vetëm për metalin e Nikelit (Ni), në 12 raste, kryesisht gjatë muajve tetor, nëntor dhe dhjetor 2015 në të katër lokacionet e mostrimeve (Çikatovë e vjetër, Çikatovë e Re, Glllobar dhe Lagja e Feronikelit).

Sa i përket emisioneve në ajër nga burimet e ndryshme të ndotjes, Komuna e Glllogocit nuk ka bërë ndonjë inventar të burimeve të ndotjes së ajrit dhe për këtë nuk mundë të flitet me saktësi për burimet kryesore të ndotjes.

Si ndotës të ajrit në Komunën e Glllogocit mundë të konsiderohen: aktivitetet nga operatori industrial New Feronikeli, transporti, përdorimi i thëngjillit dhe drurit për ngrohje nga ekonomitë familjare, komerciale dhe institucionale, aktivitetet e gurëthyesve etj.

Kompleksi Industrial i NewCo Feronikeli përbëhet nga Shkëmborja dhe dy Miniera sipërfaqësore, ajo në Çikatovë dhe Gllavicë. Eksploatimi i xehes është sipërfaqësore, por kohë pas kohe bëhet edhe furnizimi me xehe nga importi. Me punën që bënë gjatë procesit të prodhimit të Fe-Ni metalik ky kompleks ndikon në lirim të pluhurit si dhe gazrave (CO, CO₂, SO₂, NO_x) të cilat kanë ndikim në mjedis dhe në shëndetin e njeriut. NewCoFeronikeli e kryen monitorimin e emisioneve përmes kontraktimit të një kompanie të jashtme ("TehnoLab" nga Shkup/Maqedoni).

Sipas të dhënave të emisioneve në ajër të raportuara nga operatori NewCo Feronikeli dhe të publikuara në Raportet për cilësinë e ajrit dhe Raportet për gjendjen e mjedisit nga Agjencioni për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës mundë të thuhet që gjatë viteve 2013-2014 ka pasur tejkalime të parametrave të lejuara për

emisione për parametrin PM10 , SO2 dhe NOx, ndërsa gjatë vitit 2015 këta parametra kanë qene në kufijtë e normave të lejuara.

Ne bazë të të dhënave të ofruara nga Komuna e Glogocit si burime tjera të ndotjes në këtë komunë konsiderohet edhe ekonomitë familjare, institucionet publike dhe bizneset e vogla, që përdorin lëndë djegëse (thëngjill, dru, pëllet etj), për ngrohje, si dhe veturat.

Në tabelën 15 janë prezantuar burimet kryesore të ndotjes në komunën e Glogocit.

Tabela 11: Burimet e ndotjes se ajrit ne Komunën e Glogocit

Lloji i burimit të ndotësit	Numri i njësive	Aktiviteti i ndotjes	Ndotësit që shkarkohen në ajër
Objektet e ekonomive familjare (shtëpi dhe banesa)	4,028	Përdorimi i lëndëve djegëse (thëngjill, dru, pëllet etj) për ngrohje	Grimcat PM10 Grimcat PM2.5 Dyoksidi i Sulfurit SO2 Oksidet e Azotit NOX Monoksidi i Karbonit CO
Objektet publike (administrata, shëndetësore, arsimore, kulturore, kulturore, sportive dhe sociale)	55	Përdorimi i lëndëve djegëse (thëngjill, dru, pëllet, naftë etj) për ngrohje	Grimcat PM10 Grimcat PM2.5 Dyoksidi i Sulfurit SO2 Oksidet e Azotit NOX Monoksidi i Karbonit CO
Objektet e bizneseve te vogla (furrat e bukës, kafe-restauronte, hotele, dyqane, shërbime tjera)	Rreth 280 objekte (50 shërbime, 60 hotele, 70 industri, 100 tjera)	Përdorimi i lëndëve djegëse (thëngjill, dru, pëllet etj) për ngrohje	Grimcat PM10 Grimcat PM2.5 Dyoksidi i Sulfurit SO2 Oksidet e Azotit NOX Monoksidi i Karbonit CO
Numri i automjeteve	9843	Përdorimi i produkteve të naftës për djege Vjetërsia e automjeteve	Grimcat PM10 Grimcat PM2.5 Dyoksidi i Sulfurit SO2 Oksidet e Azotit NOX Monoksidi i Karbonit CO

Në komunën e Glogocit në kuadër të pjesëmarrjes së burimeve energjetike që përdoren për ngrohje dominojnë thëngjilli dhe druri kundrejt peletit dhe naftës. Kjo pjesëmarrje e burimeve energjetike që përdoren për ngrohej është pothuajse e njëjtë si tek objektet publike po ashtu edhe tek objektet e ekonomive familjare (shtëpi dhe banesa).

Megjithëkëtë për të pasur një pasqyrë më të detajuar për burimet kryesore të ndotjes dhe ndikimin e tyre, komuna duhet të bëjë një hulumtim më të detajuar të ndotësve në ajër.

Bazuar në të gjeturat e këtij hulumtimi mundë të propozohen edhe masa konkrete për reduktimin e ndotjes së ajrit, sikurse janë aplikimi i teknologjive të pastra mjedisore, përdorimin e burimeve të ripërtrishtme të energjisë, ngritja dhe funksionalizimi i rrjetit për ngrohje qendrore në zonën urbane të qytetit, ndalimi i përdorimit të thëngjillit për ngrohje, ndërtimi i objekteve industriale larg zonave të banuara urbane si dhe respektimi i ligjit për mbrojtjen e ajrit nga ndotja.

Në kuadër të masave tjera për mbrojtjen e ajrit nga ndotja mundë të përfshihen edhe shtimi i sipërfaqeve të gjelbëruara, pastrimi dhe mirëmbajtja e rregullte e rrugëve.

Një mundësi potenciale që ka Komuna e Glllogocit për të zvogëluar ndotjen përmes reduktimit të përdorimit të lëndëve djegëse në zonën urbane është edhe ndërtimi i sistemit të ngrohjes qendrore me instalimin e impianteve për bashkëprodhim duke shfrytëzuar një pjesë të energjisë që lirohet nga kullat e ftohjes të kompleksit industrial të shkrites së Feronikelit.

Fabrika e Feronikelit, trafiku rrugor dhe ai hekurudhor konsiderohen burimet kryesore të zhurmës në Komunën e Glllogocit edhe pse aktualisht nuk ka ndonjë matje të organizuar të nivelit të zhurmës në komunë. Në mënyrë të veçantë këto burime të zhurmës intensifikohen gjatë zbatimit të aktiviteteve të ndryshme sikurse janë aktivitetet e ndërtimit, transporti i mallrave, gurëthyesit, përdorimi i pajisjeve industriale e tjera. Për asnjë nga këto burime të zhurmës nuk ka barriera që do të reduktonin nivelin e zhurmës dhe ndikimin e saj tek banorët e zonave ku shtrihen këto burime.

Komuna e Glllogocit duhet të ketë për bazë që zhurma është një nga ndotësit e mjedisit dhe matja e nivelit të saj është e nevojshme për të vlerësuar nivelin e ekspozimit të popullatës ndaj këtij ndotësi.

Kjo është edhe kërkesë ligjore që del nga Ligji për mbrojtje nga zhurma Nr. 02/L-102. Sipas këtyre kërkesave komuna obligohet të hartoj të Planin e Veprimit dhe Hartën e zhurmës, përmes së cilave do të identifikohen lokacionet që i ekspozohen zhurmës, prezantimi i tyre në hartë dhe propozimin e masave për parandalimin dhe zvogëlimin e ndotjes nga zhurma.

- **Shfrytëzimi i tokës dhe cilësia e dheut**

Komuna e Glllogocit karakterizohet me një llojllojshmëri të tokave duke u bazuar në gjenezën e krijimit të tyre dhe karakteristikave pedologjike, fizike dhe kimike. Sipërfaqja tokësore e Komunës së Glllogocit është e përshtatshme për prodhimtari bujqësore. Llojet e tokave që më së shpeshti i hasim në këtë komunë janë: tokat e murrme në shtresa kompakte, tokat e mesme të kuqërremtë, tokat e kuqe, tokat smonicë, tokat rendezinë, tokat ranker, tokat pseudogleje, tokat e livadheve, tokat diluviale dhe tokat aluviale.

Sa i përket mbulushmërisë së sipërfaqeve të tokave pjesën më të madhe e përbëjnë pyjet, tokat e punueshme dhe zonat tjera të sipërfaqeve bujqësore (tabela 12 dhe figura 11).

Tabela 12: Kategoritë e mbulushmërisë së sipërfaqes së tokës në Komunën e Glllogocit

Kodi CLC18	Mbulesa tokësore	Sip. Ha	% Sip.
312	Pyjet Halore	63	0.23%
132	Zonë e Grumbullimit të Mbeturinave	44	0.16%
512	Trupat Ujorë	26	0.09%
133	Punishtet e Ndërtimit	54	0.20%
122	Rrjeti Rrugor dhe Hekurudhor	71	0.26%

112	Strukturë jo e vazhdueshme urbane	1244	4.50%
121	Njësit Industriale ose Komerciale	252	0.91%
131	Zonë e Nxjerrjes së Mineraleve	104	0.38%
211	Tokë e Punueshme pa sistem të ujitjes	5709	20.67%
231	Kullotat	841	3.04%
242	Struktura komplekse për kultivim	6026	21.81%
243	Tokë e nxënë kryesisht nga kultura bujqësore, me sipërfaqe të konsiderueshme të vegjetacionit natyror	2332	8.44%
311	Pyjet gjithëpërfshirëse	9164	33.17%
321	Tokë livadhore natyrore (livadhe natyrore)	646	2.34%
324	Zona kalimtare pyje - shkurre	759	2.75%
333	Fusha të dobëta me vegjetacion	289	1.05%
	Gjithsej	27624 Ha	100%

Ndikimet e vazhdueshme nga aktivitetet njerëzore sjellin deri te degradimi i sipërfaqeve tokësore duke shkaktuar edhe pasoja socio-ekonomike. Sfida është që të parandalohet degradimi i tokave nëpërmes masave dhe politikave specifike për mbrojtjen e tokave. Toka është komponent kryesor e biosferës në të cilën rritet dhe zhvillohet bota bimë dhe shtazore e me këtë kuptohet edhe prodhimtaria bujqësore.

Çdo shfrytëzim i tokës për çfarëdo qëllimi bartë me veti mundësin e rrezikut dhe çdo sjellje jo racionale gjatë shfrytëzimit të saj kanë pasoja direkt dhe indirekte të degradimit. Deri te ndotja e tokës vije nëpërmjet ndotjes së ujit, ajrit, përmes përdorimit të plehrave minerale dhe pesticideve, nga deponitë ilegale të mbeturinave etj.

Një ndër burimet kryesore të ndotjes së tokës janë edhe industritë kimike, përdorimi jo racional i pesticideve dhe plehrave jo minerale, ndotja e tokës me materie radioaktive, ndotja e tokës me metale toksike si dhe ndotja e tokës me mikro organizma patogjen. Gjithashtu edhe humbja e shtresës cilësore të tokës nga procese natyrore të erozionit si dhe nga aktivitetet e njeriut sikurse është prerja e pakontrolluar e pyjeve konsiderohet si ndër faktorët kryesor të degradimit të tokave.

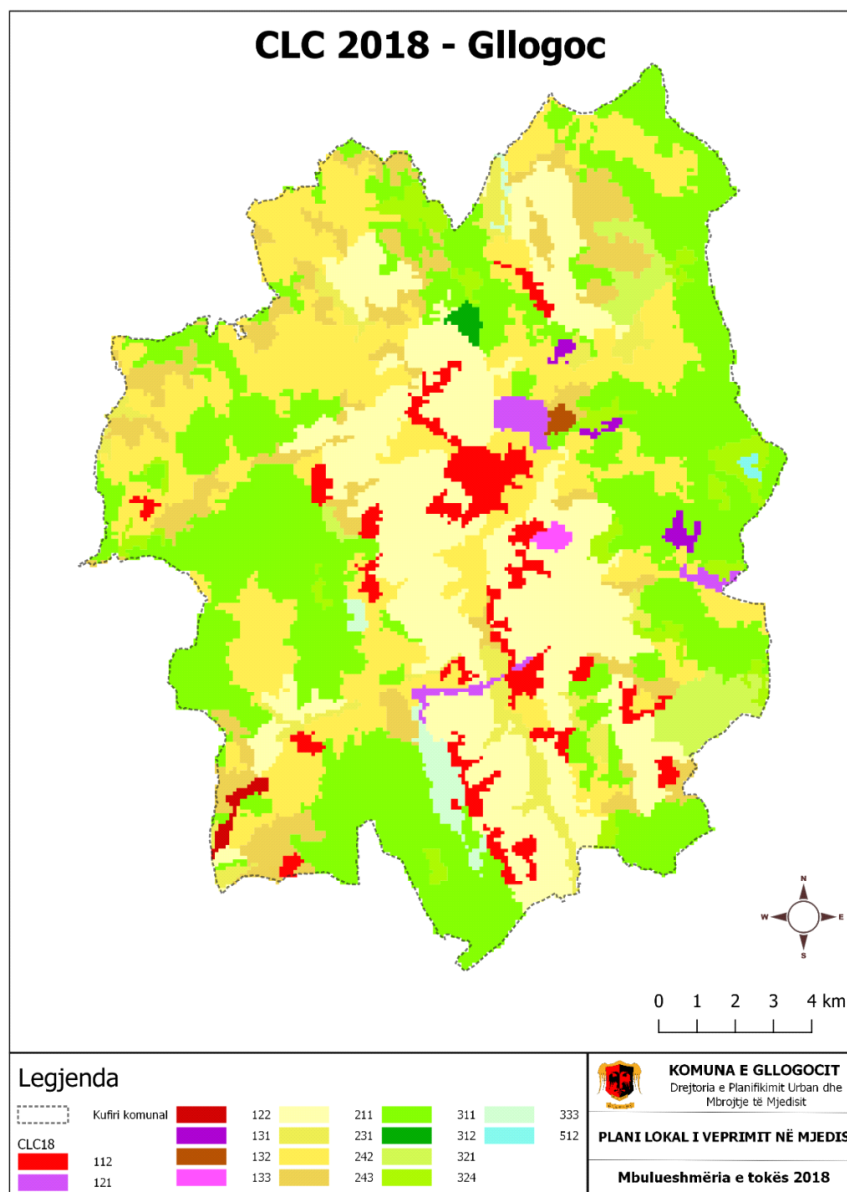

Figura 11: Harta e mbulueshmërisë së sipërfaqes së tokës në Komunën e Gllogocit (Gllogocit)

Në Kosovë ende nuk ka sistem të monitorimit të tokës (dheut). Aktualisht as operatorët ekonomik me potencial ndotës të mjedisit nuk e bëjnë monitorimin e rregullt të cilësisë së tokës (dheut). Në mungesë të të dhënave nga monitorimi i tokës/dheut, është e vështirë të bëhet një vlerësim i besueshëm. Megjithatë ky problem është adresuar përmes projekteve specifike. Një nga këto projekte ka qenë projekti i financuar nga Bashkimi Evropian (BE) për studimin e tokës bujqësore në Kosovë (ALPS-Agriculture Land Pollution Survey). Qëllimi kryesorë i projektit ka qenë të bëjë vlerësimin e ndotjes së tokës bujqësore.

Në kuadër të projektit janë analizuar mostrat toke për 17 metale të renda, mostra toke për treguesit e pjellorisë (pH, CEC, OM, MO, N, P₂O₅, K₂O), mostra toke për përmbajtjen e ndotësve organik dhe mostra bime për metale të renda. Vlerësimi i ndotjes së tokës ka qenë i orientuar në zonat potenciale të ndotjes si:

zonat industrial, uji i ndotur dhe mbetjet, përmbytjet, aktivitetet bujqësore etj. Në tabelën 13 janë paraqitur llojet e mostrave të analizuar të dheut në komunën e Glogocit.

Tabela 13: Llojet e mostrave të dheut të analizuar

Komuna	Tokë bujqësore /ha	Mostra /ha	Mostra të analizuar për metale të rënda	Mostra të analizuar për parametra të fertilitetit të tokës	Mostra e bimëve të analizuar për metalet e rënda	Mostra të analizuar për ndotësit organik në tokë
Glogoc	12,550.00	50	249	249	15	7

Rezultatet kyçe të projektit janë këto:

- Përqendrimet e metaleve të rënda (Zn, Cu, Cr, Ni, Cd, Pb, Hg, Zn, Cu, si dhe Ni) janë brenda standardeve të ndotjes së tokës.
- Nivelet e larta të metaleve të rënda (p.sh. të Cr, Ni, Pb dhe Cd), kanë rezultuar sipas studimit në terren që nuk kanë qenë zona bujqësore ose toka që përdoren për qëllime jo bujqësore/urbane.
- Nuk është identifikuar ndotja e të lashtave (perime, drithëra dhe fruta), nga metalet e rënda (në veçanti Cr, Ni, Pb, Zn,), prej mostrave të tokës për qëllime bujqësore.

Në komunën e Glogocit ekzistojnë disa deponi ilegale të mbeturinave komunale dhe deponi të mbeturinave industriale që janë si burime të ndotjes së tokave.

Faktorët tjerë që dëmtojnë cilësinë e tokave në Glogocit janë: ndërtimet e paplanifikuara, deponitë industriale, deponitë e mbeturinave, erozioni, eksploatimi i pakontrolluar i zhavorrit dhe përdorimi i plehrave kimike dhe pesticideve.

Deponia Industriale e Feronikelit ndodhet në Çikatovë dhe ka një sipërfaqe prej 24ha, ndërsa zona e ndikimit të saj është 71.37ha. Ky trend i ndotjes dhe degradimit të tokës akoma është në rritje, përkundër shumë masave të ndërmarra nga institucionet lokale dhe qendrore.

Përgjatë rrugëve kryesore tokat e shumta janë duke u zënë nga objektet afariste pa një strukturë të mirëfillte të planifikimit. Mungesa e planeve, mungesa e kontrollit të zbatimit në hapësirat ku ka pasur plane (Qendra e Glogocit), konsiderohet të jetë në favor të ndotjes së tokës. Ndotja nga metalet e rënda dhe shumë komponime organike është praktikisht e pakthyeshme (Komisioni Evropian, 2012). Dheu ka aftësi të kufizuar për të përpunuar kemikalet, për shembull nëpërmjet filtrimit apo transformimit.

Eksploatimi i zhavorrit është shumë i shfaqur në Komunën e Glogocit dhe atë shpesh guroret ndodhen në afërsi ngjitur me lumin Drenica, siç është rasti në Lagjen Cërvadiku, në zonën kadastrale të Poklekut dhe Çikatovë të Vjetër.

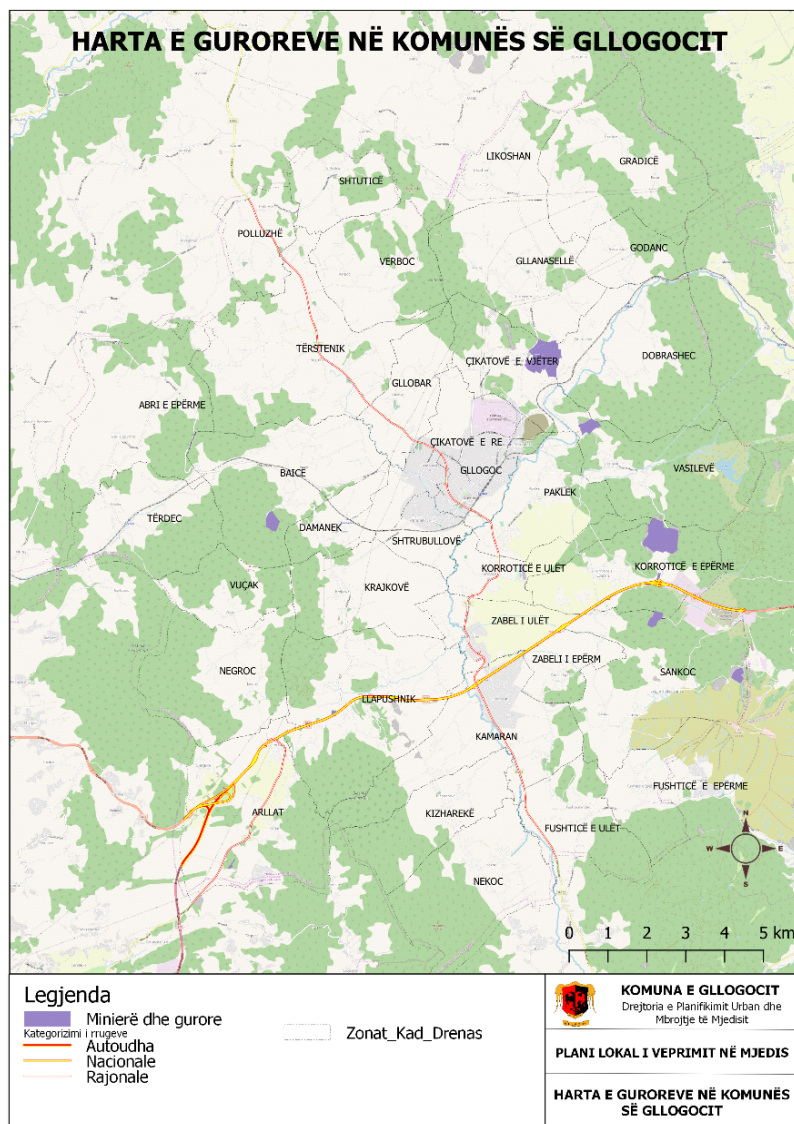

Figura 12: Harta e shtrirjes së guroreve

Ndotja shkaktohet edhe nga **deponitë** ilegale, ndonëse numri i tyre është zvogëluar dukshëm viteve të fundit.

Nuk ka informacione të plota për të vlerësuar dëmet e shkaktuara nga erozioni. Për parandalimin e erozionit duhet të zbatohen dispozitat e përcaktuara në Ligjin për Ujëra si dhe të implementohen veprimet e përcaktuara në Planin Hapësinor 2010-2020. Në kuadër të veprimeve të nevojshme duhet të përfshihen edhe masat hidroteknike dhe masat për menaxhimin e tokës. Pra, për parandalimin e erozionit kërkohet një seri masash teknike, programore dhe ligjore sikurse janë: Kufizimi i zonave të rrezikuara nga erozioni dhe zhvillimi i kontroleve adekuate për secilën zonë, përcaktimi ligjor i zonave të rrezikuara nga erozioni dhe informimi i rregullt dhe dhënia e udhëzimeve për të gjitha entitetet e prekura.

- **Menaxhimi i mbeturinave**

Sistemi i menaxhimit të mbeturinave në Kosovë është ende në fazën e zhvillimit dhe avancimit. Në komunën e Glogocit gjatë viteve të fundit është shënuar progres në procesin e menaxhimit të mbeturinave. Komuna ka hartuar dhe miratuar Planin e menaxhimit të mbeturinave (2015-2020), dhe Rregulloren për menaxhimin e mbeturinave (Nr. 501-1768 të datës 27 dhjetor 2012).

Shërbimi i grumbullimit të mbeturinave në komunën e Glogocit aktualisht shtrihen në të gjitha vendbanimet e komunës, mirëpo nuk përfshinë të gjitha ekonomitë familjare.

Nga numri i përgjithshëm i ekonomive familjare të komunës së Glogocit (8681 ekonomi familjare), rreth 6682 ekonomi familjare ose 77% e tyre janë të përfshirë me shërbimet e grumbullimit të mbeturinave.

Tabela 14: Mbulimi i territorit komunës me shërbime të grumbullimit të mbeturinave

Lloji i ekonomive dhe institucioneve	Nr.	%
1. Ekonomi familjare në komunë	8681	100
2. Ekonomi familjare të përfshira në sistemin e mbeturinave	6682	77
3. Institucione publike në komunë	62	100
4. Institucione publike të përfshira në sistemin e mbeturinave	29	46.7
5. Ekonomi komerciale dhe industriale në komunë	2335	100
6. Ekonomi komerciale dhe industriale të përfshira në sistemin e mbeturinave	536	23

Në qytet mbledhja e mbeturinave bëhet për çdo ditë, në fshatra 1 herë në javë. Grumbullimi bëhet përmes 102 kontejnerëve me vëllim prej 1,1m³, 6 kontejnerë të madhësisë 7 m³, e në fshatra grumbullimi bëhet përmes 6095 shportave prej 120 l dhe 72 shportave të madhësisë prej 240 litrave.

Në ditë grumbullohen dhe zbrazen 30 tonë mbeturina. Sasia e deponimit të mbeturinave për kokë banori në vit është 105.7kg. Shkalla e arkëtimit për shërbimin e grumbullimit të mbeturinave gjatë periudhës janar-shtator 2019 është përmësuar dukshëm dhe ka arritur në rreth 98%..

Komuna e Glogocit ka një qendër të transferit për grumbullimin e mbeturinave e cila ndodhet pranë deponisë së mbetjeve industriale të fabrikës së Feronikelit. Pas grumbullimit në këtë qendër mbeturinat dërgohen në Deponin Sanitare në Mirash.

Deponitë ilegale të mbeturinave paraqesin ende një ndër problemet kryesore në sektorin e mbeturinave në komunë. Në figurën 13 është prezantuar harta e shtritjes së deponive ilegale të mbeturinave në territorin e komunës për vitin 2019. Gjatë vitit 2019 janë eliminuar 24 deponi ilegale nga 90 deponi ilegale sa janë identifikuar gjithësej në territorin e komunës. Nga deponitë e eleminuara 12 janë deponi të mëdha, 16 deponi të mesme dhe 6 deponi të vogla.

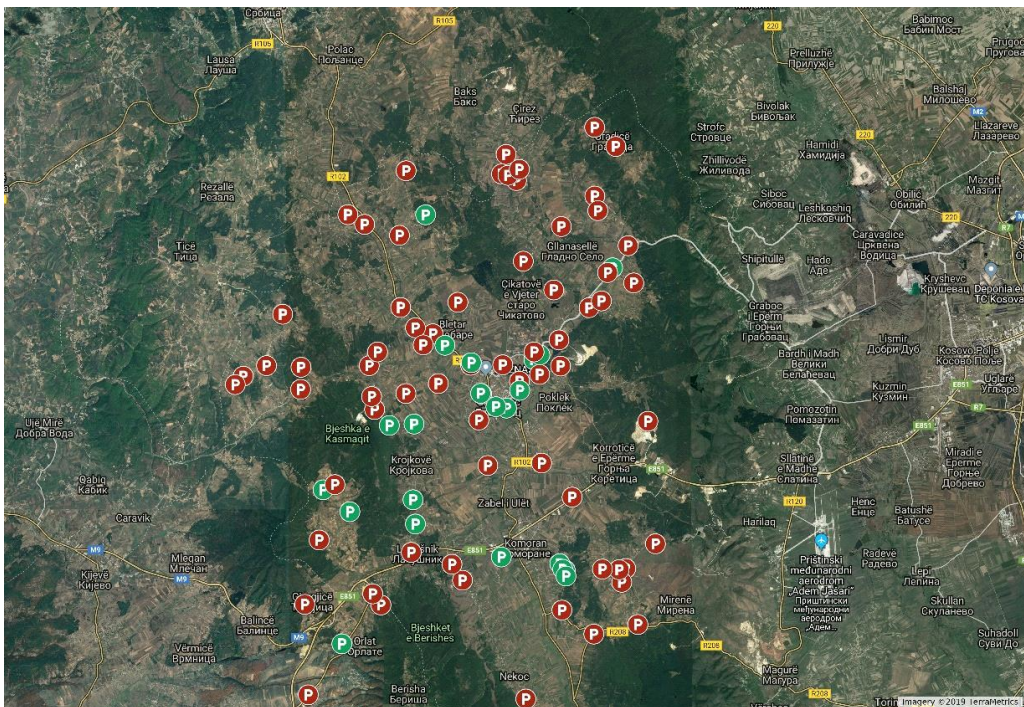

Figura 13: Harta e deponive ilegale

Sa i përket riciklimit Komuna e Glogocit ende nuk ka arritur të realizojë ndonjë program të organizuar në tërë territorin e Komunës. Ekzistojnë disa iniciativa të vogla të mbështetura nga donatorët dhe të implementuara nga organizatat joqeveritare. Në kuadër të këtyre iniciativave ka filluar edhe procesi i ndarjes së mbeturinave në burim, në 16 pika të grumbullimit të mbeturinave në qytet.

Ka disa iniciativa të vogla edhe për kompostimin e mbeturinave organike komunale kryesisht përmes shpërndarjes së komposterëve familjarë.

Problemet kryesore për sektorin e menaxhimit të mbeturinave të ngurta janë identifikuar dhe janë adresuar për zgjidhje përmes Planit për Menaxhimin e Mbeturinave në Komunën e Glogocit 2015-2022, andaj PZHK duhet ti marrë parasysh këto planifikime të Komunës për këtë sektor.

Komuna përmes një vendimi Nr.383-29533 të datës 05.06.2014, ka adresuar edhe problemin e mbeturinave të ndërtimit dhe demolimit. Përmes këtij vendimi komuna ka caktuar zonën e quajtur Rudishte në zonën kadastrale të Komoranit si lokacion për deponimin e këtyre mbeturinave.

- **Natyra dhe biodiversiteti**

Trashëgimia natyrore i referohet biodiversitetit duke përfshirë florën dhe faunën, ekosistemet dhe strukturat gjeologjike. Mbrojtja dhe shfrytëzimi i natyrës është i rregulluar sipas ligjit Nr. 03/L-233 për Mbrojtjen e Natyrës. Sipas këtij ligji, inventarizimin e të gjithë përbërësve të larmisë biologjike, gjeologjike e peizazheve - llojet, tipit të vendbanimeve, gjeolokaliteteve dhe të peizazheve paraqitjen hartografike të llojeve të kërcënuara, gjeolokaliteteve dhe tipat e vendbanimeve etj. bëhet nga ana e Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës. Që nga themelimi i Institutit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (IKMN) janë marrë nën mbrojtje

ligjore shumë zona, monumente dhe vlera tjera të natyrës në mesin e të cilave janë edhe asetet e trashëgimisë natyrore të komunës së Glogocit.

Tabela 15: Lista e zonave të mbrojtura në Glogoc

Kodi	Emërtimi i Zonës/ objektit	Sipërfaqja/ ha	Kategoria sipas IUCN	Viti i marrjes në mbrojtje	Përshkrimi i shkurtër i vlerave
MN_017	Shpella e Baicës	0.11	III	1987	Monument natyror me karakter gjeomorfologjik dhe speleologjik
MN_018	Shpella e Gllanasellës	0.5	III	1987	Monument natyror me karakter gjeomorfologjik dhe speleologjik
MN_024	Trungjet e rrënjës (Quercus robur) në Nekovc	0.05	III	2006	Monument natyror me karakter botanik
MN_025	Kompleksi i trungjeve të rrënjës (Quercus robur) në Negroc	0.05	III	2006	Monument natyror me karakter botanik
MN_026	Trungjet e shpërdhit në Negroc	0.05	III	2006	Monument natyror me karakter botanik
MN_027	Shpella e Kishnarekës	2	III	2006	Monument natyror me karakter gjeomorfologjik dhe speleologjik
MN_028	Trungu i qarrit (Quercus cerris) në Krajkovë	0.05	III	2006	Monument natyror me karakter botanik
MN_029	Guri i Gradinës në Llapushnik	2	III	2006	Monument natyror me karakter gjeomorfologjik
MN_030	Burimi i ujit mineral, në Poklek	0.05	III	2006	Monument natyror me karakter hidrologjik
MN_031	Trungjet e dushkut - Gjashtë lisat (Quercus sp.) në Likoshan	0.05	III	2006	Monument natyror me karakter botanik
MN_032	Trungjet e dushkut (Quercus sp.) në Tërstenik	0.05	III	2006	Monument natyror me karakter botanik
MN_033	Trungu i dushkut (Quercus sp.) në Likoshan	0.05	III	2006	Monument natyror me karakter botanik
MN_034	Guri i plakës në Dobroshec	0.05	III	2006	Monument natyror me karakter botanik

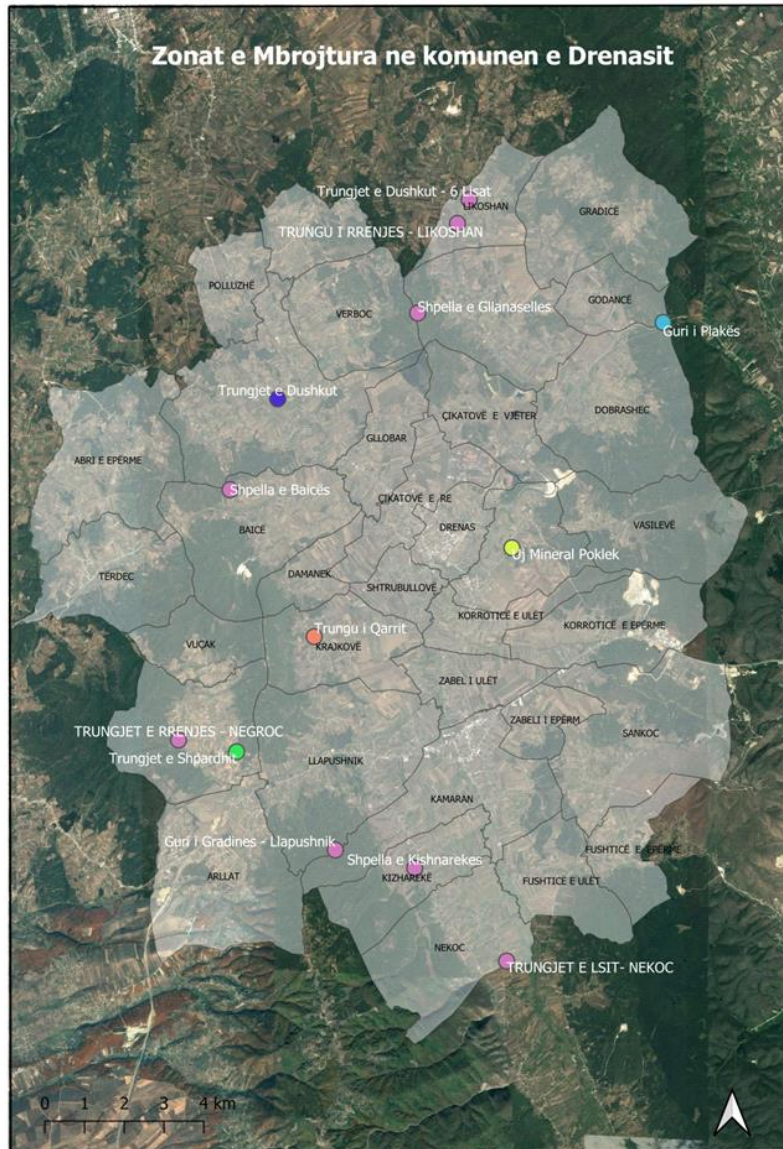

Figura 14. Paraqitja hartografike e zonave të mbrojtura në Komunën e Gllgocit

Në territorin e Komunës së Gllgocit shtrihen edhe Liqejt e Vasilevës, që karakterizohen me një biodiversitet të pasur bimor, shtazor dhe peisazhor. Për shkak të këtyre vlerave që disponon kjo zonë, Instituti për Mbrojtjen e Natyrës së Kosovës, ka hartuar një arsyeshmëri dhe ka propozuar shpalljen e kësaj zone si Peisazh i Mbrojtur i Natyrës. Zona e propozuar për mbrojtje e Peizazhit të Mbrojtur “Liqejt e Vasilleves” përfshin një sipërfaqe të përgjithshme prej 320.9 ha. Edhe pse këto janë liqene artificiale të krijuara me depozitimi i materialit (dheut) nga mihjet sipërfaqësore në Bardh dhe Mirash nga Korporata Elektroenergjetike e Kosovës ne vitet e ‘60 të shekullit të kaluar, ato paraqesin zonë të rëndësishme të natyrës dhe me potencial për zhvillimin e turizmit .

Figura 15: Peizazh nga Liqenet e Vasileves

Figura 16: Harta e zonës së propozuar për mbrojtje Liqejt e Vasilevës

Një zonë tjetër natyrore me rëndësi për Komunën e Glllogocit janë Bjeshkët e Çyçavicës. Kjo zonë përmes një memorandumi të mirëkuptimit të nënshkruar nga komunat ku shtrihen këto bjeshkë (Glllogoc, Obiliq, Skenderaj, Mitrovicë dhe Vushtri) është shpallur si zonë e interesit të përgjithshëm me qëllim të menaxhimit të qëndrueshëm të resurseve natyrore të kësaj zone.

Flora dhe vegjetacioni i territorit të Komunës së Glllogocit - Territori i komunës së Glllogocit zë një vend të rëndësishëm në Kosovë nga aspekti floristik dhe vegjetativ. Sipas të dhënave që disponojmë, territori i

komunës së Glllogocit i takon Rajonit Eurosiberiko – Amerikanoverior i cili përfshinë viset kontinentale të vendit, e që ndahen ndërmjet rajoneve kufitare mediterane nga njëra anë dhe majave më të larta të masiveve malore të cilat i takojnë regjionit Alpiko – Nordik nga ana tjetër. Ky regjion, prezantohet me dy provinca fitogjeografike të cilat janë:

1. Provinca Mezike, e cila përfshinë shpatet e Malit të Çyçavicës në kuadër të së cilës hyjnë pyjet lëvorbardha dhe pyjet lëvorzeza të brezit malor (montan) dhe paramalor (submontan) e që në këtë territor paraqitet konkretisht me pyje të bungut dhe shkozës (*Quercus – Carpinetum Rud.*) dhe pyjet kodrinore dhe malore të ahut (*Fagetum montanum Rud.*), dhe

Në bazë të kësaj që u përmend më lart, mund të konstatohet se në territorin e Glllogocit janë zhvilluar pyjet gjetherënëse, termofile dhe mezofile; të prezantuara në bashkësi të ndryshme të cilat ndërmjet tyre dallohen në bazë të përbërjes floristike si pasojë e kushteve të ndryshme ekologjike.

Në territorin e Glllogocit janë prezente këto bashkësi (asociacione) pyjore:

- *Ass. Carpinetum orientalis scardicum*, Krasniqi (Bashkësia e shkozë së zezë),
- *Ass. Quercetum farnetto – cerris scardicum*, Krasniqi (Bashkësia e shpardhit dhe qarrit), e përhapur kryesisht në lartësi mbidetare deri në 750 m,
- *Ass. Quercetum montanum*, Çer. et Jov. (Bashkësia e dushkut malor), në lartësi mbidetare prej 630 – 960 m, e përfaqësuar kryesisht nga bunga (*Quercus petraea*),
- *Ass. Fagetum montanum Rud.* (Bashkësia e ahut).

Në zonën përreth Guri i Gradinës në të gjitha ekspozicionet është prezentë fitocenoza *Fagetum Montanum* me rreth 47 lloje që kanë një shtrirje mjaft të gjerë përreth monumentit. Në bazë të kësaj pasqyre floristike dhe vegjetative të territorit të Glllogocit mund të konstatohet se: territori i Glllogocit ka florë dhe vegjetacion relativisht të mire mirëpo në degradim e sipër si pasojë e veprimit negative të faktorit antropogjen (sidomos në hapësirat rreth vendbanimeve) dhe se në shumë lokalitete të territorit të Glllogocit duhet të bëhen intervenime pozitivë drejt normalizimit të gjendjes natyrore duke bërë pyllëzimin me llojet adekuate.

Fauna në territorin e Glllogocit- Si rezultat i aktiviteteve antropogjen e sidomos ato gjatë shndërrimit të hapësirës natyrore në territor agrikulturor, industrial apo territor për banim disa lloje shtazore të cilat kanë ekzistuar në këto zona janë zhdukur ose zhduken. Lloje të cilat janë zhdukur kohë më parë nga këto terrene janë: dreri, dhia e egër, pulelegra etj. Llojet prezente janë më rezistente ndaj kushteve të ofruara apo të imponuara por edhe te këto lloje vërehet zvogëlimi i numrit të tyre.

Llojet të cilat ende hasen në territorin e Glllogocit janë: ariu (*Ursus arctos*), ujku (*Canis lupus*), dhelpra (*Vulpes vulpes*), qelbësi i rëndomtë, derri i egër (*Sus scrofa*), vjedulla (*Meles meles*), ketri (*Sciurus vulgaris*), sqarhi (*Martes foina*), vidra, lepuri (*Oryctolagus cuniculus*), disa lloje të brejtësve të vegjël, gjeraqina, skifteri i përhimtë, petriti (*Falco tinnunculus*), kukuvajka, huti (*Bubo bubo*), harabeli, thëllënza (*Alectoris graeca*), pëllumbi i egër, kumria, disa lloje të korbave, çukapiku (*Dendrocopus major*), qyqja (*Cuculus canorus*), lauresha, borësi, rosat e egra (*Anser anser*), patat e egra (*Anas platyrhynchos*), lejlekët

(lloje kalimtare dhe hasen rrallë), breshka e kënetave, breshka e pyjeve, hardhuca e përhime, hardhuca e mureve, hardhuca e gjelbër, neperka, gjarpëri i larmë, gjarpëri i ujit (johelmues), picrraku (*Salamandra atra*), tritoni (*Triturus vulgaris*), bretkosa e gjelbërt, bretkosa dregëzore, krap (i) (*Cyprinus caprio*), fildishi, skobusi, shumë lloje të pakurrizorëve etj.

Në zonën përreth Guri i Gradinës, sipas të dhënave që posedon IKMN në këtë hapësirë hasen këto lloje shtazore: 8 lloje gjitarësh, ndërsa dy lloje të tjera të gjitarëve janë zhdukur, 9 lloje shpendësh, 4 lloje zvarranikësh, 2 lloje ujë-tokësor.

Viteve të fundit nga territori i komunës së Gllogocit janë raportuar disa gjetje të reja të insekteve ujore për faunën e Kosovës. Nga rendi i inskteve Plecoptera 6 lloje (*Nemoura anas*, *Nemoura peristeri*, *Nemoura asceta*, *Nemoura vinconi*, *Protonemura beaumonti* dhe *Brachyptera macedonica*) janë gjetja të reja për faunën e Kosovës të mbledhura në Bjeshkët e Berishës. Keto lloje kanë përhapje të kufizuar dhe janë shumë të rralla.

Lloji *Limnephilus fuscicornis* është gjetje e re për faunën e Kosovës nga rendi i insekteve Trichoptera i mbledhur në lumin Drenica, gjithashtu nga ky rend i inskteve lloji *Limnephilus bipunctatus* është raportuar gjetje e re për faunën e Kosovës (i mbledhur në fshatin Shtuticë).

- **Problemet kryesore mjedisore**

Tabela 16: Problemet kryesore mjedisore

Përshkrimi i problemeve kryesore mjedisore sipas sektoreve
Resurset ujore dhe menaxhimi i tyre
• Shfrytëzimi i pakontrolluar i resurseve ujore; • Menaxhim jo i duhur i ujërave të zeza; • Mungesa e trajtimit të ujërave urbane; • Degradimi i shtretërve të lumenjëve; • Cilësi dhe sasi e pamjaftueshme e ujit sipërfaqësor dhe nëntokësor; • Qasja në rrjetin e ujësjellësit dhe kanalizimit është ende e kufizuar për shumë fshatra; • Mbrojtja jo efikase e burimeve ujore.
Ajri dhe zhurma
• Cilësia jo e mirë e ajrit në zonat urbane dhe rurale; • Mungese e inventarit të ndotësve të ajrit; • Mungesa e planit të mobilitetit për territorin e komunës së Glogocit • Mungesa e Planit Lokal të Veprimit për Cilësi të Ajrit; • Mungesa e barrierave për zbutjen e ndikimit të zhurmës nga industria dhe trafiku.
Shfrytëzimi i tokës dhe cilësia e dheut
• Humbja e tokës me cilësi të lartë bujqësore; • Zgjerimi i vendbanimeve dhe zonave industriale; • Toka të degraduara që zvogëlojnë vlerën e peizazhit rural; • Parcela të fragmentuara të tokave bujqësore. • Optimi dhe ndërimi i destinacionit të tokave bujqësore.
Menaxhimi i mbeturinave
• Menaxhim jo efikas i mbeturinave, • Përfshirje jo e plotë e ekonomive familjare dhe e bizneseve në sistemin e grumbullimit të mbeturinave; • Numri i madh i deponive ilegale; • Nivel i ulët i ndarjes dhe reciklimit të mbeturinave.
Natyra dhe biodiversiteti;
• Mbrojtje jo e mjaftueshme e biodiversitetit dhe e peizazhit natyror;

- Mungese e organeve menaxhuese për zona të mbrojtura;
- Mungesa e Planit Lokal për Mbrojtjen e Biodiversitetit;
- Degradimi i pyjeve dhe prerjet ilegale në rritje;
- Ndryshimi fizik i habitateve (shndërrimi, thjeshtimi dhe coptimi i tyre).
- Mungese e planeve lokale për zhvillimin e turizmit dhe promovimit të ekoturizmit.

Të përgjithshme

- Niveli i ulët i vetëdijes mjedisore;
- Pjesëmarrje e ulët e publikut në vendimmarrjen mjedisore;
- Zbatim i pamjaftueshëm i VSM-së dhe VNM-së për planet, programet dhe projektet e nivelit lokal;
- Numri i vogël i inspektorëve për sektorin e mjedisit.

- **Prioritetet mjedisore për periudhën 2020-2024**

Tabela 17: Prioritetet mjedisore për periudhën 2020-2024

Përshkrimi i prioriteteve kryesore mjedisore sipas sektorëve
Resurset ujore dhe menaxhimi i tyre
• Mbrojtja e cilësisë së ujërave sipërfaqësore; • Rritja e cilësisë dhe sasisë së ujit të pijes; • Mbrojtja nga vërshimet dhe përmbytjet;
Ajri dhe zhurma
• Plotësimi i bazës rregullative, programore dhe institucionale për menaxhimin e ndotjes së ajrit; • Përmirësimi i cilësisë së ajrit; • Përmirësimi i informimit dhe rritja e vetëdijësimit për mbrojtje nga ndotja e ajrit; • Reduktimi i zhurmës;
Shfrytëzimi i tokës dhe cilësia e dheut
• Mbrojtja e tokës bujqësore me cilësi të lartë nga ndërtimi; • Mbrojtja e tokës nga erozioni dhe përmirësimi i tokave të degraduara; • Ulja e kontaminimit të tokës nga burimet direkte dhe jo-direkte;
Menaxhimi i mbeturinave
• Përmirësimi i sistemit për grumbulimin e mbeturinave; • Eliminimi i deponive ilegale të mbeturinave; • Rritja e nivelit dhe mundësive për ndarjen dhe reciklimin e mbeturinave;
Natyra dhe biodiversiteti
• Rritja e numrit të zonave të mbrojtura dhe promovimi i vlerave të tyre natyrore; • Parandalimi i veprimeve që e dëmtojnë natyrën, biodiversitetin dhe pyjet; • Njohja e rëndësisë së biodiversitetit dhe vlerat e tij.
Të përgjithshme
• Parandalimi i efekteve mjedisore nga zhvillimet e reja negative; • Ngritja e vetëdijes mjedisore dhe nxitja e pjesëmarrjes shoqërore në vendimarrjen mjedisore; • Fuqizimi i inspektoratit për implementimin e legjislacionit në fushën e mjedisit;

- **Plani i aktiviteteve dhe veprimeve për periudhën 2020-2024**

Tabela 18: Plani i aktiviteteve dhe veprimeve për periudhën 2020-2024 dhe përgjegjësit për implementim

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

- **Plani i monitorimit të zbatimit të PLVM**

Tabela 19: Plani i monitorimit për zbatimin e PLVM, indikatorët e suksesit dhe ndikimi i pritshëm

Nr.	Prioriteti	Aktivitetet	Indikatorët e Suksesit	Ndikimi i pritshëm
•	Mbrojtja e cilësisë së ujërave sipërfaqësore	- Përgaditja e projektit për ndërtimin e impiantit për trajtim të ujërave të zeza në Dobroshec; - Instalimi i impianteve të trajtimit të ujërave të zeza me kapacitete të vogla; - Pastrimi i deponive të mbeturinave në brigjet e lumit Drenica; - Zbatimi i UA për normat e shkarkimeve të ujërave të ndotura nga operatorët ekonomik;	- Projekti i përgaditur; - Numri i impianteve të instaluar; - Numri i deponive të pastruara; - Numri i rasteve të zbatimit të normave të shkarkimeve të ujërave të ndotura nga operatorët ekonomik;	- Projekti i finalizuar; - Impinatet e vogla të instaluar; - Deponitë e mbeturinave të pastruara; - Udhëzimi për normat e shkarkimeve nga operatorët i zbatuar.
•	Rritja e cilësisë dhe sasisë së ujit të pijes	- Përgaditja e projektit për akumulacionin e Verbovcit; - Ndërrimi i rrjetit të azbestit në qendër të qytetit me gjatësi ~ 5000 m; - Rritja e numit të ekonomive familjare me qasje në rrjetin e ujësjellësit;	- Projekti i përgaditur; - Gjatësia e rrjetit të ujësjellësit nga azbesti i ndërruar; - Numri i ekonomive të reja familjare të kyçura në rrjetin e ujësjellësit;	- Projekti i finalizuar; - Rrjeti nga azbesit i zëvendësuar me rrjet PVC; - Ekonomitë familjare të kyçura në rrjetin e ujësjellësit;
•	Mbrojtja nga vërshimet dhe përmbytjet	- Finalizimi i projektit për rregullimin e shtratit të lumit Drenica; - Ngritja e vetëdijes për rastet e përmbytjeve;	- Projekti i finalizuar; - Numri i qytetarëve të përfshirë në fushatat e vetëdijësimit dhe numri i materialeve vetëdijesuese të shpërndara;	- Shtrati i lumit Drenica i rregulluar; - Vetëdija për përmbytjet e ngritur;
•	Plotësimi i bazës	Hartimi i Planit Lokal të	Planit Lokal të	Planit Lokal i Veprimit

	rregullative, programore dhe institucionale per menaxhimin e ndotjes së ajrit	Veprimet për Cilësi të Ajrit; - Hartimi i rregullorës për menaxhimin e cilësisë së ajrit; - Hartimi i Planit Lokal të Mobilitetit;	Veprimet për Cilësi të Ajrit i finalizuar; - Rregullorja për menaxhimin e cilësisë së ajrit e përgaditur; - Planit Lokal i Mobilitetit i finalizuar;	për Cilësi të Ajrit i miratuar dhe i zbatuar; - Rregullorja për menaxhimin e cilësisë së ajrit e aprovuar dhe e zbatuar; - Plani Lokal i Mobilitetit i miratuar dhe i zbatuar;
•	Përmirësimi i cilësisë së ajrit	- Identifikimi i burimeve të ndotjes së ajrit përmes hulumtimit të burimeve të emisioneve në ajër; - Zgjerimi i sipërfaqeve të gjelbra në zonën urbane dhe përreth Fabrikës së Feronikelit; - Ndalimi i përdorimit të thëngjillit për ngrohje në zonën urbane; - Përgaditja e projektit për ndërtimin e infrastrukturës për ngrohje qendrore me ko-gjenerim nga termocentralet.	- Hulumtimi i burimeve të emisioneve në ajër; - Sipërfaqja e zonave të gjelbra të reja; - Vendimi për ndalimin e thëngjillit i miratuar; - Projekti i përgaditur;	- Burimet e ndotjes së ajrit të identifikuar; - Zonat e gjelbra të zgjeruara; - Cilësia e ajrit e përmirësuar; - Projekti i finalizuar;
•	Përmirësimi i informimit dhe rritja e vetëdijësimit për mbrojtje nga ndotja e ajrit	- Sensibilizimi i opinionit lidhur me përfitimet që krijohen me aplikimin e masave efikase në objektet e banimit; - Blerja e stacionit mobil për monitorimin e cilësisë së ajrit në territorin e Komunës së Glogocit (Glogocit); - Vendosja e TV ekraneve që tregojnë nivelin e ndotjes në lokacione të ndryshme në qytet; - Nxiti dhe mbështetja teknike e ekonomive familjare për renovimin e objekteve dhe përmirësimin e izolimit termik.	- Numri i qytetarëve të përfshirë në fushatat e vetëdijësimit; - Numri i materialeve vetëdijësuese të publikuara; - Stacioni mobil për monitorimin e ajrit i blerë; - Numri i TV ekraneve që tregojnë nivelin e ndotjes së ajrit të vendosura. - Numri i ekonomive familjare që kanë përmirësuar izolimin termik.	- Vetëdija për efikasitetin në objektet e banimit e ngritur; - Cilësia e ajrit në territorin e komunës së Glogocit e monitoruar; - Informimi i qytetarëve për cilësinë e ajrit i përmirësuar. - Izolimi termik në objektet e ekonomive familjare i përmirësuar dhe kërkesa për konsum të energjisë e zvogëluar.
•	Reduktimi i zhurmës	- Hartimi i Planit Lokal për Reduktimin e Zhurmës; - Vendosja e barrierave për reduktimin e zhurmës	- Plani Lokal për Reduktimin e Zhurmës i përgaditur; - Gjatësia e barrierave	- Plani Lokal për Reduktimin e Zhurmës i aprovuar dhe i zbatuar; - Zhurmra përreth

		përreth fabrikës së Feronikelit; • Reduktimi i qarkullimit të auromjeteve të rënda në zonën urbane; • Zbatimi i orarit për limitetet e tejkallimit të normave të zhurmës në zonat urbane.	të vendosura për reduktimin e zhurmës përreth fabrikës së Feronikelit; • Numri i automjeteve të rënda që qarkullojnë në zonën urbane; • Numri i anakesave për tejkallimin e normave të zhurmës në zonat urbane	fabrikës së Feronikelit e reduktuar; • Qarkullimi e automjeteve të rënda në zonën urbane i reduktuar; • Limitetet e tejkallimit të normave të zhurmës në zonat urbane të zbatuara.
•	Mbrojtja e tokës bujqësore me cilësi të lartë nga ndërtimi	• Fushatë vetëdijësimi dhe informimi për mbrojtjen e tokës bujqësore; • Ndalimi i ndërtimeve në tokën bujqësore; • Mbrojtja e tokave bujqësore nga parcializimi; • Përgaditja e kadastrit të tokave.	• Numri i takimeve me farmer dhe numri i materialeve për vetëdijësim dhe informimi për mbrojtjen e tokës bujqësore; • Numri i ndërtimeve në tokën bujqësore; • Numri i rasteve të parcializimit të tokave bujqësore; • Kadastrii i tokave i përgaditur.	• Vetëdijësimi dhe informimi për mbrojtjen e tokës bujqësore i ngritur; • Ndërtimet në tokën bujqësore të reduktura; • Parcializimi i tokave bujqësore i reduktuar; • Kadastrii i tokave bujqësore në përdorim.
•	Mbrojtja e tokës nga erozioni dhe përhmësimi i tokave të degraduara	• Identifikimi i tokave të ndikuara nga erozioni; • Pyllëzimi i sipërfaqeve të tokës të ndikuara nga erozioni; • Aplikimi i suvencioneve dhe stimulimeve për fermerët që punojnë tokat djerrina; • Zgjerimi i rrjetit të ujitjes.	• Sipërfaqet e tokave të ndikuara nga erozioni; • Sipërfaqet e tokave të pyllëzuara; • Numri i rasteve të fermerëve të suvencionuara dhe të stimuluar nga komuna; • Sipërfaqet e tokave të përfshira në rrjetin e ujitjes.	• Tokat e ndikuara nga erozioni të identifikuar; • Sipërfaqet e tokës të ndikuara nga erozioni të pyllëzuara; • Subvencionet dhe stimulimet për fermerët që punojnë tokat djerrina të realizuara; • Rrjeti i ujitjes së tokave bujqësore i zgjeruar.
•	Ulja e kontaminimit të tokës nga burimet direkte dhe jo-direkte	• Pastrimi i tokave bujqësore nga deponitë e mbeturinave komunale dhe mbetjeve të makinave; • Ndalimi i derdhjes së ujërave urbane në toka bujqësore; • Fushata vetëdijësimi me fermerë për përdorimin e drejtë të plehrave kimike dhe përmirësimin e cilësisë	• Numri i deponive të mbeturinave të pastruara në tokat bujqësore; • Numri i rasteve të ndalimit të derdhjes së ujërave urbane në toka bujqësore; • Numri i fermerëve të përfshirë në fushata të vetëdijësimi.	• Tokat bujqësore të pastruara nga deponitë e mbeturinave komunale dhe mbetjeve të makinave • Tokat bujqësore të pastruara nga derdhja e ujërave urbane; • Farmerët e vetëdijësuar për përdorimin e drejtë të plehrave kimike.

		së tokës.		
•	Përmirësimi i sistemit për grumbullimin e mbeturinave	- Rritja e numrit të ekonomive familjare në sistemin e grumbullimit të mbeturinave; - Shtimi i kapaciteteve teknike të kompanisë Pastrimi për grumbullimin e mbeturinave.	- Numri i ekonomive të reja familjare në sistemin e grumbullimit të mbeturinave; - Numri i kontenjerëve të riinjë dhe i kamionëve të NP Pastrimi për grumbullimin e mbeturinave.	- Numri i ekonomive familjare në sistemin e grumbullimit të mbeturinave i rritur; - Kapacitetet teknike të kompanisë Pastrimi për grumbullimin e mbeturinave të ngritura.
•	Eliminimi i deponive ilegale të mbaturinave	- Pastrimi i deponive ilegale të mbeturinave komunale dhe deponive të mbeturinave nga makinat e vjetra; - Aplikimi i gjobave për persona fizik dhe juridik që hedhin mbeturinave në vendet jo adekuate;	- Numri i deponive ilegale të mbeturinave të pastruara; - Numri i gjobave për persona fizik dhe juridik që hedhin mbeturinave në vendet jo adekuate;	- Deponive ilegale të mbeturinave të pastruara; - UA për gjobat manadatore për mbeturina të zbatuar.
•	Rritja e nivelit dhe mundësive për reciklimin dhe kompostimin e mbeturinave komunale	- Shtimi i kapaciteteve teknike për reciklimin e mbeturinave në vendburim; - Fushatë vetëdijësimi për reciklimin e mbeturinave komunale. - Shpërndarja e komposterëve familjarë për kompostimin e mbeturinave organike.	- Numri i shpërndarë i kontenjerëve për ndarjen e mbeturinave në vendburim; - Numri i qytetarëve të përfshirë në fushatat e vetëdijësimit. - Numri i shpërndarë i komposterëve familjarë për kompostimin e mbeturinave organike.	- Kapacitete teknike për reciklimin e mbeturinave në vendburim të shtuara; - Vetëdija e qytetarëve për reciklimin e mbeturinave komunale e ngritur. - Sasia e mbeturinave organike që dërgohen në deponi të zvogëluar..
•	Rritja e numrit të zonave të mbrojtura dhe promovimi i vlerave të tyre natyrore	- Hartimi i Planit Lokal të Veprimit për Biodiversitetin; - Marrja në mbrojtje e zonave të reja të natyrës; - Shenjëzimi i zonave të mbrojtura të natyrës; - Fushatë vetëdijësimi për mbrojtjen e natyrës dhe promovimin e ekoturizmit;	- Plani Lokal të Veprimit për Biodiversitetin i hartuar; - Numri i zonave të reja të natyrës të marra në mbrojtje; - Numri i zonave të mbrojtura të natyrës të shenjëzuara; - Numri i qytetarëve të përfshirë në fushata vetëdijësimi;	- Plani Lokal i Veprimit për Biodiversitetin i aprovuar; - Vlerat e natyrës të mbrojtura; - Zonat e mbrojtura të natyrës të shenjuara; - Vetëdija për mbrojtjen e natyrës dhe promovimin e ekoturizmit i ngritur;
•	Parandalimi i veprimeve që e dëmtojnë natyrën,	- Implementimi i masave për parandalimin e zjarreve; - Kontrollimi i gjuetisë ilegale	Numri i masave për parandalimin e zjarreve;	Numri i rasteve të zjarreve në pyje të zvogëluar;

	biodiversitetit dhe pyjet	së llojeve të faunës së egër; Mbrojtja e pyjeve nga degradimi dhe prerjet ilegale.	- Numri i aksioneve për ndalimin e gjuetisë ilegale; - Numri i aktiviteteve për parandalimin e degradimit dhe prerjeve ilegale të pyjeve.	- Gjuetia ilegale e faunës së egër e zvogëluar; - Pyjet e mbrojtura nga degradimi dhe prerjet ilegale.
•	Parandalimi i efekteve mjedisore nga zhvillimet e reja	- Zbatimi efikas i VNM-së në projektet e nivelit lokal; - Integrimi i VSM-së në kuadër të planeve dhe programeve në nivelin lokal.	- Numri i raporteve të VNM-së në projektet e nivelit lokal; - Numri i raporteve të VSM-së për planet dhe programeve në nivelin lokal.	- VNM në projektet e nivelint lokale zbatuar; - VSM-së në kuadër të planeve dhe programeve në nivelin lokal e zbatuar.
•	Ngritja e vetëdijes mjedisore dhe nxitja e pjesëmarrjes shoqërore në vendimmarrjen mjedisore	- Organizimi i fushatave vetedijesuese për mbrojtjen e mjedisit në shkollat fillore; - Bashkëpunimi me OJQ dhe Shoqërin Civile për procesin e vendimmarrjes mjedisore;	- Numri i nxënësve dhe shhkollave të përfshira në fushatat vetedijesuese; - Numri i OJQ dhe pjesëtarëve të Shoqërisë Civile të përfshirë në procesin e vendimmarrjes mjedisore;	- Vetëdija e nxënësve të shkollave fillore për mbrojtjen e mjedisit e ngritur; - Bashkëpunimi me OJQ dhe Shoqërin Civile për procesin e vendimmarrjes mjedisore i ngritur;
•	Fuqizimi i inspektoratit mjedisor	- Shtimi i numrit të inspektorëve për sektorin e mjedisit dhe mbeturinave; - Përmirësimi i kushteve të punës për inspektorët dhe zbatimi i stimulimeve.	- Numri i inspektoreve për sektorin e mjedisit dhe mbeturinave; - Numri i pajisjeve dhe mjeteve të punës si dhe format e stimulimeve.	- Numrit i inspektorëve për sektorin e mjedisit dhe mbeturinave i shtuar; - Kushtet e punës për inspektorët të përmirësuar dhe simulimet e zbatuara.

- **Referencat dhe burimet e informacionit**

- Anketa e Fuqisë Punëtore 2017, ASK
- Aprovimi i Listës së përkohshme të trashëgimisë Kulturore MKRS
- Atlasi Hidroekonomik i Kosovës , 1986
- Bilalli, A. 2019: Veçoritë ekologjike, taksonomike dhe biogeografike të insekteve ujore të Bjeshkëve të Karadakut. Punim i doktoratës. Universiteti i Prishtinës, FSHMN. 1-205.
- Bilalli, A., Mulsiu, M., Ibrahim, H. & Slvec, I. 2019: Neë records for the stonefly fauna (Insecta: Plecoptera) of Kosovo. Natura Croatica (në procedurë të botimit)
- Draft Plani Komunal i Veprimit për Eficencë të Energjisë 2019-2021 për Komunën e Glogocit.
- Drenica Lumi Im, Ekodi, Janar 2010
- Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës (<https://gzk.rks-gov.net/>)
- Gjendja e Mjedisit në zonën e Operimit të NeëCo Feronikeli, AMMK 2015
- Gjeologjia e Kosovës, prof. Dr. V. Pruthit.
- Ibrahim, H., Gashi, A., Bilalli, A., Musliu, M., Grapci Kotori, L., & Zhushi Etemi, F., 2014: Three neë country records from the genus *Limnephilus* Leach, 1815 (Trichoptera: Limnephilidae) from the Republic of Kosovo. Biodiversity Data Journal 2: e4140
- Ibrahim, H., Spahija, I., Bilalli, A. & Kuqi, R. 2019: Contribution to the knowledge of the Caddisfly (Insecta: Trichoptera) fauna of the Drenica River in Kosovo. Contribution to the knowledge of the Caddisfly (Insecta: Trichoptera) fauna of the Drenica River in Kosovo
- Master Plani për Kanalizim & Ujëra të Zeza për Pellgun e Lumit Morava Perëndimore /Raporti i Inventarit të Aseteve për Glogoc, 2011.
- Ndërmarrja Hidroekonomike “Ibër - Lepenc” Sh.A.
- Pedologjia, Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës, H.Gashi, Sh.Spaho, M.Dushi. 2002
- Plani Investues për Ujësjellës dhe Kanalizim në Glogoc – Komuna e Glogocit, 2010
- Plani për Menaxhimin e Mbeturinave, Komuna e Glogocit 2015-2020
- Plani Zhvillimor i Komunës së Glogocit - 2009
- Plani Zhvillimor Komunal – Glogoc 2008-2020+

- Propozim profesional për shpalljen e Liqeneve të Vasileves Peizazh i Mbrojtur, AMMK-IKMN/2014
- Raportet vjetor për cilësinë e ujit të pijshëm në Kosovë, për vitet 2016 dhe 2017, IKSH
- Raporti i Gjendjes së Mjedisit 2017, AMMK
- Raporti i performances komunale, Glogoc 2017
- Raporti për gjendjen e ujerave 2015, AMMK
- Regjistrimi i Popullsisë 2011, ASK
- Resurset natyrore. Universiteti i Prishtinës, FSHMN, Bulliqi, Sh. 2004. Departamenti i Gjeografisë, Prishtinë.
- Rezultatet preliminare të Regjistrimit të vitit 2011
- Statuti i Komunës së Glogocit
- Strategjia për Cilësinë e Ajrit 2013-2022 dhe Plani i Veprimit për zbatimin e Strategjisë për Cilësinë e Ajrit 2018-2022
- Strategjia Shtetërore e Ujërave në Kosovë 2017-2033
- Strategjisë Kombëtare për Trashëgiminë Kulturore 2017-2027
- Studimi i Fisibilitetit për Kualitetin e Ujit të Pijshëm në Kosovë; HYDROPLAN GmbH; 2009
- Studimi i Ndotjes së Tokës Bujqësore (SNTB) në Kosovë, Identifikimi i burimeve të ndotjes dhe propozimet për masat e përmirësimit, MMPH/GIZ 2015
- UNDP/IHMK, "Monitorimi i PM10 në ajër dhe përcaktimi i metaleve të rënda në PM10 në zonën e Glogocit, Tetor 2015 – Mars 2016".
- Vendimi i Kuvendit Komunal të Glogocit Nr.12-941-43981 i datës 30.07.2018
- Vlerësim, Popullsia e Kosovës, ASK 2019